

Aan de Regering van Curaçao
d.t.v. de Minister van Algemene Zaken
Fort Amsterdam 17
Curaçao

Datum: Curaçao, 10 december 2015

Ref.nr.: 172/2015-SER

Betreft: Advies inzake de ontwerp-landsverordening pensioensparen, reparatie en modernisering belastingverordeningen.

Naar aanleiding van het Besluit van de Raad van Ministers gedateerd 30 september 2015 (zaaknummer 2015/049006), door de SER ontvangen op 6 oktober 2015, heeft de regering, de Sociaal Economische Raad (hierna: de SER) verzocht om advies uit te brengen betreffende de ontwerp-landsverordening tot wijziging van de Algemene landsverordening Landsbelastingen, de Landsverordening op de inkomstenbelasting 1943, de Landsverordening op de winstbelasting 1940, de Landsverordening op de Loonbelasting 1976, de Landsverordening van 30 december 2014 regelende de inhouding van de inkomstenbelasting op rente-inkomen, de Successiebelastingverordening 1908, de Overdrachtsbelastingverordening 1908, de Landsverordening op de omzetbelasting 1999 en het Faillissementsbesluit 1931, (Landsverordening pensioensparen, reparatie en modernisering belastingverordeningen).

De Sociaal Economische Raad brengt hierbij advies uit.

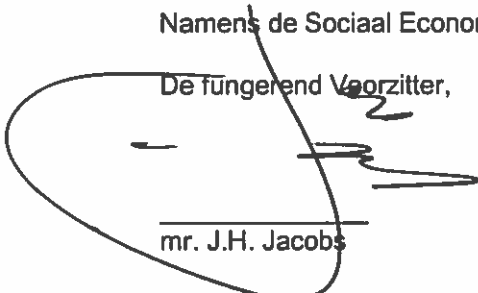
Het ontwerp is in behandeling genomen in de voorbereidende vergaderingen van de SER op 23 oktober, 4 en 9 december 2015.

Bijgaand advies is in de plenaire vergadering van 9 december 2015 vastgesteld.

Voor een inhoudelijke uiteenzetting wordt verwezen naar bijgevoegd advies.

Namens de Sociaal Economische Raad,

De fungerend Voorzitter,

mr. J.H. Jacobs

de Secretaris,

Mw. drs. J.J. Provence

c.c.: - de Minister van Financiën
- Wetgeving en Juridische Zaken

**Advies inzake de ontwerp-landsverordening
pensioensparen, reparatie en modernisering
belastingverordeningen**

Inhoud

1.	Introductie	1
2.	Inhoud en strekking van het ontwerp	1
3.	Standpunt van de SER	4
3.1	Algemeen.....	4
3.2	Het pensioenstelsel.....	4
3.3	Fiscale begeleiding van omzetting, juridische fusie en juridische splitsing van rechtspersonen	13
3.4	Codificatie van de Gietel-ruling, met betrekking tot aandelenruil	15
3.5	Aanpassing van de invorderingsrente	17
3.6	Reparatie in de omzetbelasting.....	19
3.7	Aanpassing artikel 44a ALL m.b.t. gebruik verplichte kasregistratiesystemen	20
4.	Financiële paragraaf	23
5.	Conclusie	25
Bijlage 1	Tabellen met prognose berekeningen / vervangingsratio voor verschillende inkomensgroepen.	32
Bijlage 2	Effect van de het jaarlijks rendement op het pensioenkapitaal	37

Advies van de Sociaal Economische Raad, zoals vastgesteld in de plenaire vergadering van 9 december 2015, betreffende de ontwerp-landsverordening, tot wijziging van de Algemene landsverordening Landsbelastingen, de Landsverordening op de inkomstenbelasting 1943, de Landsverordening op de winstbelasting 1940, de Landsverordening op de Loonbelasting 1976, de Landsverordening van 30 december 2014 regelende de inhouding van de inkomstenbelasting op rente-inkomen, de Successiebelastingverordening 1908, de Overdrachtsbelastingverordening 1908, de Landsverordening op de omzetbelasting 1999 en het Faillissementsbesluit 1931, (Landsverordening pensioensparen, reparatie en modernisering belastingverordeningen)

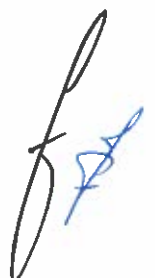
1. Introductie

Bij besluit van de Raad van Ministers gedateerd 30 september 2015 (Zaaknummer 2015/049006), door de SER ontvangen op 6 oktober 2015, is de Sociaal Economische Raad (hierna: de SER) verzocht om advies uit te brengen betreffende de ontwerp-landsverordening tot wijziging van de Algemene landsverordening Landsbelastingen, de Landsverordening op de inkomstenbelasting 1943, de Landsverordening op de winstbelasting 1940, de Landsverordening op de Loonbelasting 1976, de Landsverordening van 30 december 2014 regelende de inhouding van de inkomstenbelasting op rente-inkomen, de Successiebelastingverordening 1908, de Overdrachtsbelastingverordening 1908, de Landsverordening op de omzetbelasting 1999 en het Faillissementsbesluit 1931 (hierna: ontwerp-landsverordening pensioensparen, reparatie en modernisering belastingverordeningen).

In de overwegingen van de ontwerp-landsverordening pensioensparen, reparatie en modernisering belastingverordeningen wordt vermeld dat de regering het wenselijk acht om de mogelijkheid van opbouw van een aanvulling op oudedagsvoorzieningen te verbeteren door een effectieve fiscale tegemoetkoming te bieden en meer alternatieven open te stellen. De regering stelt eveneens in de overwegingen bij onderhavige ontwerp-landsverordening, de reparatie en modernisering van de voornoemde belastingverordeningen na te streven. Daarnaast acht de regering het wenselijk de fiscale wetgeving aan te passen in verband met de invoering van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek. De voorgestelde aanpassingen van de fiscale wetgeving betreft onder andere de introductie van wetgeving met betrekking tot de fiscale begeleiding van omzetting, juridische fusie en de juridische splitsing van rechtspersonen, de codificatie van de zogenaamde Gietel-ruling met betrekking tot aandelenruil, het aanpassen van de invorderingsrente en het aanbrengen van een aantal, dat samenhangen met de staatkundige hervormingen per 10 oktober 2010 en andere technische wijzigingen.

2. Inhoud en strekking van het ontwerp

De intentie van de regering met de onderhavige ontwerp-landsverordening is onder andere de mogelijkheid tot de opbouw van een aanvulling op oudedagsvoorzieningen te verbeteren

door een effectieve fiscale tegemoetkoming te bieden en alternatieven open te stellen, in het bijzonder de mogelijkheid tot banksparen als oudedagsvoorziening.

In dit kader strekt de onderhavige ontwerp-landsverordening tot het vaststellen van regels die een effectieve fiscale tegemoetkoming bieden bij de opbouw van een aanvulling op algemene oudedagsvoorzieningen en het fiscaal faciliteren van alternatieven voor de traditionele financiële producten ten behoeve van de opbouw van een derde pijler pensioen. Om een effectieve fiscale tegemoetkoming te bieden bij de opbouw van een aanvullend pensioen wordt in de onderhavige ontwerp-landsverordening voorgesteld om het recht op de jaarlijkse aftrek van premies voor de opbouw van een derde pijler pensioen conform artikel 16, tweede lid, van de Landsverordening op de inkomstenbelasting 1943 te verhogen van maximaal 5% van het inkomen met een maximum van NAf. 1.000,- naar maximaal 10% van het inkomen, tot een maximum van NAf. 1.500,- in 2016, NAf. 3.000,- in 2017 en 2018 en NAf. 5.000,- vanaf 2019.

Daarnaast wordt met onderhavige ontwerp-landsverordening ook het banksparen als instrument voor het opbouwen van een oudedagsvoorziening geïntroduceerd en fiscaal gefacilieerd.

In onderhavige ontwerp-landsverordening worden tevens omissies en onjuistheden van belastingtechnische aard hersteld en de belastingwetgeving op onderdelen gemoderniseerd, te weten:

1. Regelgeving met betrekking tot de fiscale begeleiding van de omzetting, de juridische fusie en de juridische splitsing van rechtspersonen, noodzakelijk naar aanleiding van de invoering van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek in 2004;
2. Regelgeving met betrekking tot aandelenruil, codificatie van de zogenoemde Gietelruling uit 1997;
3. De aanpassing van de invorderingsrente;
4. Correctie van de Landsverordening Omzetbelasting 1999 met betrekking tot het niet langer heffen van omzetbelastingheffing over uitvaartverzekeringen, over transacties van goederen binnen het omzetbelastinggebied waarbij de goederen niet worden ingevoerd en de integratieheffing; en

Ad 1. Fiscale begeleiding van de omzetting, de juridische fusie en de juridische splitsing van rechtspersonen

Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek is sinds 1 maart 2004 in werking getreden. Bij landsverordening van 15 december 2011 (P.B. 2011, no. 66) zijn daarin wijzigingen aangebracht. In Boek 2 zijn enkele bepalingen opgenomen die aanleiding geven tot het aanpassen van de fiscale wetgeving met betrekking tot de omzetting, de juridische fusie en de juridische splitsing van rechtspersonen. De Inspectie der Belastingen hanteert bij de omzetting, de juridische fusie en de juridische splitsing van rechtspersonen reeds lange tijd de principes opgenomen in een oud-concept wetsvoorstel inzake de fiscale begeleiding. Bij de totstandkoming van de onderhavige ontwerp-landsverordening is dat concept-wetsvoorstel door de regering als uitgangspunt genomen.

Uitgangspunt voor de regeling inzake de fiscale begeleiding van de juridische fusie en de juridische splitsing is dat een fusie dan wel een splitsing die is ingegeven door bedrijfseconomische overwegingen niet mag worden belemmerd door de fiscaliteit. Juridische fusie en juridische splitsing van rechtspersonen zullen, indien zij overwegend zijn

A handwritten signature in blue ink, appearing to be 'F. J.', is written over the bottom right corner of the page.

ingegeven door bedrijfseconomische overwegingen, op dat moment niet leiden tot heffing van belasting over de fiscale boekwinsten.

Ad 2. Codificatie van de Gietel-ruling

Er wordt verder van de gelegenheid gebruik gemaakt om een vergelijkbare regeling met betrekking tot de aandelenfusie van rechtspersonen, die tot nog toe in een brief van de Directeur der Belastingen d.d. 30 juli 2007 is geregeld, de zogeheten Gietel-ruling, te codificeren.

Ad 3. Aanpassing van de invorderingsrente

De regering stelt dat momenteel door de Ontvanger geen of slechts ten dele invorderingsrente in rekening wordt gebracht bij te late betaling van aanslagen. In onderhavige ontwerp-landsverordening wordt als onderdeel van het traject 'Intensivering Bestandsopschoning Ontvanger' de effectuering van invorderingsrente per 1 januari 2016 voorbereid. De regering is voornemens om de invorderingsrente met terugwerkende kracht te heffen over de per 1 januari 2016 openstaande belastingaanslagen. De wettelijke rente, momenteel 3%, zal hierbij worden gehanteerd.

Ad 4. Reparatie omzetbelasting

De regering stelt daarnaast voor om in een drietal situaties waarin op dit moment volgens de letter van de wet omzetbelasting moet worden geheven, te repareren. Het betreft de omzetbelastingheffing over uitvaartverzekeringen, over transacties van goederen binnen het omzetbelastinggebied die niet worden ingevoerd en de integratieheffing.

Door de voorgestelde aanpassingen zal in deze situaties geen omzetbelastingheffing plaatsvinden.

Naar aanleiding van een evaluatie van de introductie van de verplichte kasregistratie systemen introduceert de regering in onderhavige ontwerp-landsverordening de mogelijkheid om, voor bepaalde gevallen en onder bepaalde voorwaarden, te voorzien in een ontheffingsmogelijkheid, mits dit niet ten koste gaat van de beoogde doelstelling van de introductie van de systemen. In dit verband wordt de Algemene landsverordening Landsbelastingen (hierna: ALL) aangepast waardoor ondernemers, die verder aan alle administratieve verplichtingen voldoen, aan de Inspecteur kunnen verzoeken om te worden ontheven van de verplichte fiscale kasregistratiesystemen.

Ten slotte wordt voorgesteld een aantal technische fouten te herstellen en aanpassingen aan te brengen die nodig zijn door de staatkundige hervorming per 10 oktober 2010. De regering stelt dat waar mogelijk worden teksten vereenvoudigd en verduidelijkt en wordt bijvoorbeeld de schrijfwijze en omschrijving van diverse begrippen geüniformeerd over de verschillende belastinglandsverordeningen. In dit kader wordt ook de aanwijzingsbevoegdheid van de minister eenduidig omschreven.

A handwritten signature in blue ink, appearing to be 'F. J.', is written in the bottom right corner of the page.

3. Standpunt van de SER

3.1 Algemeen

De onderhavige ontwerp-landsverordening tot wijziging van de Algemene landsverordening Landsbelastingen, de Landsverordening op de inkomstenbelasting 1943, de Landsverordening op de winstbelasting 1940, de Landsverordening op de Loonbelasting 1976, de Landsverordening van 30 december 2014 regelende de inhouding van de inkomstenbelasting op rente-inkomen, de Successiebelastingverordening 1908, de Overdrachtsbelastingverordening 1908, de Landsverordening op de omzetbelasting 1999 en het Faillissementsbesluit 1931, betreft enkele zeer specialistische onderwerpen. Dergelijke specialistische en omvangrijke onderwerpen vereisen het nodige aan tijd en capaciteit om hierover op adequate wijze te kunnen adviseren. Het onder tijdsdruk moeten uitbrengen van een advies heeft tot gevolg dat niet voor alle in onderhavige ontwerp-landsverordening opgenomen voorstellen en wijzigingen de voor een gedegen advisering noodzakelijke analyse van de mogelijke sociale en economische implicaties heeft kunnen plaatsvinden. De SER heeft wegens deze tijdsdruk ervoor gekozen om met name de verbetering van fiscale faciëring van het derde pijler pensioen diepgaand inhoudelijk uit te werken.

Het onderhavige adviesverzoek is samen met een tweetal andere adviesverzoeken door de SER ontvangen op 6 oktober 2015. Hierna is onmiddellijk een aanvang gemaakt met het bestuderen van de aangeboden documenten.

De SER heeft tijdens de voorbereidende vergadering van 23 oktober 2015 een toelichting op de ter advisering aangeboden ontwerp-wetgeving zijdens de regering ontvangen.

Op 6 november 2015 is een brief uitgegaan naar de Minister van Financiën met daarin vragen die tijdens de beraadslaging waren gerezen en waarover nadere uiteenzetting zijdens de regering vereist was.

Op 13 november 2015 is de brief van de Minister van Financiën met de antwoorden op de door de SER gestelde vragen ontvangen door de SER.

De SER heeft eerst na ontvangst van deze brief het adviestraject voort kunnen zetten.

3.2 Het pensioenstelsel

Een pensioeninkomen van gepensioneerde Curaçaoënaars kent drie mogelijke componenten (3 pijlers), te weten:

1. de wettelijk verplichte Algemene Ouderdoms Verzekering (het basispensioen);
2. het collectieve pensioen via de werkgever; en
3. het individuele pensioen.

De regering stelt in de inleiding op de memorie van toelichting dat uit de rapporten van de "Commissie Oudedagsvoorziening" d.d. 22 maart 2012 en de "Commissie Algemeen Werknemerspensioen" d.d. 9 januari 2013 blijkt dat van de werkende bevolking van Curaçao ruim 50% geen tweede pijler pensioen heeft en daardoor onvoldoende pensioen opbouwt. Indien geen aanvullende oudedagsvoorziening wordt opgebouwd, hetzij samen met de werkgever in de vorm van een tweede pijler pensioen of geheel uit eigen beweging in de vorm van een derde pijler pensioen valt een werknemer na zijn pensionering terug op enkel de eerste pijler, de Algemene Ouderdomsvoorziening (AOV), dat dient als basispensioen.

De regering constateert op pagina 2 van de memorie van toelichting dat enkel een AOV-uitkering zonder aanvullende oudedagsvoorziening niet voldoende zal zijn om als

gepensioneerde een maatschappelijk aanvaardbaar niveau van leven te kunnen leiden. De regering acht de opbouw van een aanvullend pensioen derhalve wenselijk. De regering geeft echter nergens aan wat onder een maatschappelijk aanvaardbaar niveau van leven dient te worden verstaan en of een dergelijk niveau van leven met de voorgestelde maatregelen kan worden bereikt.

De problematiek met betrekking tot de gebrekkige pensioenopbouw en de grote afhankelijkheid van de AOV-uitkering is reeds geruime tijd bij de regering bekend. Sinds 1995 zijn gevraagd en ongevraagd diverse rapporten met betrekking tot de pensioenproblematiek aan de regering aangeboden teneinde te komen tot een adequate en betaalbare pensioenvoorziening.¹

De SER verwijst in deze naar de door de regering in de memorie van toelichting aangehaalde recente rapporten over de aanpassing van het pensioenstelsel van de Commissie Oudedagsvoorziening in 2012² en de Commissie Algemeen Werknemerspensioen in 2013.³

In het advies van de Commissie Oudedagsvoorziening d.d. 22 maart 2012 wordt in de aanbevelingen voorgesteld het pensioenstelsel met een verplicht werknemerspensioen gebaseerd op kapitaaldekking uit te breiden. Het voorstel van de Commissie Oudedagsvoorziening houdt in dat wordt gestart met een premie van 2%, waarvan werkgever en werknemer ieder de helft voor hun rekening nemen. De premie groeit vervolgens jaarlijks met 0,5% naar uiteindelijk in totaal 6%, waarvan 3% voor rekening van de werkgever en 3% voor rekening van de werknemer.

De Commissie Oudedagsvoorziening adviseerde een dergelijk verplicht aanvullend pensioen voor alle werknemers per 1 juli 2012 in te voeren als wettelijke "minimumregeling". De later ingestelde Commissie Algemeen Werknemerspensioen heeft het in het eindadvies "Verplicht BasisPensioen" over invoering van het verplicht aanvullend pensioen per 1 januari 2014.

Een vergelijkbaar verplicht aanvullend pensioen is op 1 januari 2012 met de inwerkingtreding van de Landsverordening algemeen pensioen (AB 2011 no. 85) ingevoerd in Aruba.

Deze voorzieningen zijn echter alle individueel en zien alleen toe op een pensioenopbouw onder de economisch actieven.

De SER heeft in het advies van 10 december 2012 met betrekking tot de wijziging van Landsverordening Algemene Ouderdomsverzekering (P.B. 1960, no. 83) en de

¹ Zie onder andere:

- Moret Ernst & Young Management Consultants, Algemene Aanvullende Pensioenregeling, Haalbaarheidsonderzoek, mei 1995, Willemstad, Curaçao N.A.;
- Commissie Pensioenen, Op weg naar een pensioenbeleid voor de Nederlandse Antillen; Contourendocument, Curaçao, November 1997;
- Rapport Commissie versterking financiële positie pensioenfondsen; Commissie ingesteld bij Landsbesluit van 29 januari 2004 (nr. 41) op voordracht van de Minister van Financiën.
- Vidanova, Naar een duurzame oplossing van het Pensioenstelsel op Curaçao, Bijdrage van een op particulier initiatief ingestelde Commissie pensioenen, Curaçao, oktober 2008

² Eindadvies 'ouedagsvoorziening' van de Commissie Oudedagsvoorziening d.d. 22 maart 2012;

³ Eindadvies 'Verplicht BasisPensioen' van de Commissie Algemeen Werknemerspensioen d.d. 9 januari 2013.

Landsverordening Algemene Weduwen- en Wezenverzekering (P.B. 1965, no. 194)⁴ reeds gesteld dat de op dat moment voorgestelde maatregelen er niet in zouden slagen de algemene doelstelling van de regering, om de oudedagsvoorziening structureel te saneren en de uitkeringen aan gepensioneerden voor een langere termijn te garanderen, te realiseren. De SER meldde in het betreffende advies dat uit het overzicht van de ontwikkeling van de financiële positie van de oudedagsvoorziening, zoals opgenomen in de financiële paragraaf behorende bij ontwerp-landsverordening wijziging van Landsverordening Algemene Ouderdomsverzekering (P.B. 1960, no. 83) en de Landsverordening Algemene Weduwen- en Wezenverzekering (P.B. 1965, no. 194) reeds bleek dat de oudedagsvoorziening op korte en middellange termijn (tot 2022) financieel economisch niet op orde zou zijn. De genomen maatregelen waren in het bijzonder gericht op het verbeteren van de financiële positie van het AOV-fonds.

Om toekomstige gepensioneerden te helpen aan een maatschappelijk aanvaardbaar pensioen zijn aanvullende maatregelen noodzakelijk. De SER heeft daarom in betreffend advies de regering onder andere gewezen op de noodzaak van aanvullende maatregelen teneinde te komen tot een adequate en betaalbare pensioenvoorziening, zoals een verplicht kapitaal gedekt aanvullend pensioen.

De SER heeft bij brief aan de Minister van Financiën van 6 november 2015 (Ref. nr.: 153/2015-SER) geïnformeerd naar de stand van zaken met betrekking tot de invoering van een verplicht aanvullend pensioen voor alle werknemers.

De Minister stelt in zijn reactie op deze vraag van de SER met betrekking tot de stand van zaken aangaande de invoering van een verplicht tweede pijler pensioen dat Curaçao met het voorstel opgenomen in het Eindadvies 'Verplicht BasisPensioen' van de Commissie Algemeen Werknemerspensioen d.d. 9 januari 2013 een wetsvoorstel kent met een vergelijkbare strekking als de op Aruba ingevoerde verplichte basispensioenregeling en dat de introductie hiervan onder de verantwoordelijkheid van de Minister van Sociale Ontwikkeling, Arbeid en Welzijn valt.

De SER is van oordeel dat het pensioenstelsel integraal (1e, 2e en 3e pijler) dient te worden aangepakt om te komen tot een betaalbare en voor alle inwoners van Curaçao adequate pensioenvoorziening. De SER is van mening dat de in onderhavige ontwerp-landsverordening voorgestelde maatregel, hoewel noodzakelijk, in de praktijk alleen die inwoners van Curaçao ten goede komt die financieel in staat zijn om jaarlijks een bedrag opzij te zetten voor de opbouw van een oudedagsvoorziening en niet direct de groep die na pensionering dreigt terug te vallen op uitsluitend een AOV-uitkering.

De SER dringt er wederom op aan om de sociaal dialoog over het sociale zekerheidsstelsel te continueren en te intensiveren en via de sociaal dialoog te werken aan een maatschappelijk gedragen, sociaal en financieel duurzaam pensioenstelsel ook voor degenen die niet bij machte zijn via de derde pijler een aanvullend pensioen op te bouwen.

Momentum van de maatregel

⁴ Advies van de Sociaal Economische Raad zoals vastgesteld in de plenaire vergadering van 10 december 2012 inzake de ontwerp-landsverordening tot wijziging van Landsverordening Algemene Ouderdomsverzekering (P.B. 1960, no. 83) en de Landsverordening Algemene Weduwen- en Wezenverzekering (P.B. 1965, no. 194) (Zaaknummer 2011/95497) (ref. nr. 268/2012-SER)

In onderhavige ontwerp-landverordening wordt in dat kader door de regering voorgesteld om het recht op aftrek van premies voor de opbouw van een derde pijler pensioen conform artikel 16, tweede lid, van de Landsverordening op de inkomstenbelasting 1943 te verhogen ten einde de inwoners van Curaçao te stimuleren om voor hun oude dag te sparen.

De maximale aftrek van premies voor de opbouw van een derde pijler pensioen wordt verhoogd van maximaal 5% van het inkomen met een maximum van NAf. 1.000,- naar maximaal 10% van het inkomen, tot een maximum van NAf. 1.500,- in 2016, NAf. 3.000,- in 2017 en 2018 en vanaf 2019 NAf. 5.000,-.

Uit de memorie van toelichting blijkt dat het maximale recht op aftrek van premies voor de opbouw van een derde pijler pensioen conform artikel 16, tweede lid van de Landsverordening op de inkomstenbelasting 1943 sinds de inwerkingtreding van de Landsverordening op de inkomstenbelasting 1943 nauwelijks is verhoogd. Op het moment van invoering van de Landsverordening op de inkomstenbelasting 1943 bedroeg de maximale aftrek volgens het gestelde op pagina 2 van de memorie van toelichting NAf. 840,-.

De SER vraagt zich af waarom de regering er voor heeft gekozen het maximale recht op aftrek van premies voor de opbouw van een derde pijler pensioen conform artikel 16, tweede lid van de Landsverordening op de inkomstenbelasting 1943 nu pas te gaan verhogen.

De sinds 1995 aan de regering uitgebrachte rapporten met betrekking tot het pensioenstelsel bevatten naar de opvatting van de SER voldoende aanleiding om reeds eerder tot het verhogen van het maximale recht op aftrek van premies voor de opbouw van een derde pijler pensioen te zijn overgegaan. Bij een eerdere verhoging van de maximale aftrek hadden in ieder geval ondernemers en zelfstandigen zonder personeel en werknemers die geen tweede pijler pensioen opbouwen, in eigen beheer fiscaal gefacilieerd een pensioenvoorziening kunnen treffen en hadden werknemers een mogelijk pensioengat adequaat kunnen dichten.

Naar aanleiding van de brief van de SER d.d. 6 november 2015 (ref. nr 153/2015-SER) aan de Minister van Financiën, waarin de SER o.a. vraagt naar de aanleiding om nu te komen met een ontwerp-landsverordening pensioensparen, stelt de Minister van Financiën in zijn brief gedateerd 13 november 2015 dat de problematiek met betrekking tot de gebrekkige pensioenopbouw op Curaçao reeds geruime tijd bekend is en deze ook voor een lange periode de aandacht van de regering vergde.

Volgens de Minister zijn alleen de in 2013 ingevoerde maatregelen⁵, o.a. het verhogen van de pensioenleeftijd, niet voldoende om het bestaansrecht van het huidige AOV-stelsel veilig stellen. De Minister stelt dat deze constatering de regering ertoe heeft genoopt om additionele maatregelen te overwegen, waarbij tevens gekeken is naar hoe overige landen hiermee omgaan, hetgeen volgens de Minister tot het onderhavige voorstel heeft geleid.

De SER meent hier een inconsistentie in het beleid van de regering met betrekking tot het indexeren van in de wetgeving opgenomen bedragen te moeten benoemen. Bepaalde bedragen zoals premiehoogten en het minimumloon zijn in het verleden met grote

⁵ Landsverordening van de 28ste februari 2013 tot wijziging van de Landsverordening Algemene Ouderdomsverzekering (P.B. 1960, no. 83) en de Landsverordening Algemene Weduwen- en Wezenverzekering (P.B. 1965, no. 195).

regelmaat geïndexeerd. Het maximale recht op aftrek van premies voor de opbouw van een derde pijler pensioen is sinds de inwerkingtreding van de Landsverordening op de inkomstenbelasting 1943 nauwelijks verhoogd, te weten van NAf. 840,- toen naar NAf. 1000,- nu.

In Aruba werd de maximale aftrek enige jaren geleden al tot Afl. 10.000,- verhoogd.

De SER vraagt zich af of een stapsgewijze verhoging in 3 jaar van NAf. 1000,- naar NAf. 5000,- wel voldoende recht doet aan de doelstelling van de regering met onderhavig voorstel en de sinds 1943 opgetreden inflatie.

Doelgroep van de maatregel

De regering stelt op pagina 19 van de memorie van toelichting dat Curaçaoënaars op het moment door de huidige regeling voor het derde pijler pensioen niet worden geprikkeld om een derde pijler pensioen op te bouwen. Indien geen aanvullende oudedagsvoorziening wordt opgebouwd, hetzij samen met de werkgever in de vorm van een tweede pijler pensioen of geheel uit eigen beweging in de vorm van een derde pijler pensioen valt een werknemer na zijn pensionering terug op enkel de eerste pijler, de Algemene Ouderdomsvoorziening (AOV).

Op pagina 3 van zijn brief van 13 november meldt de Minister van Financiën dat er op dit moment weinig mogelijkheden en stimulerende fiscale maatregelen bestaan gericht op de opbouw van een oudedagsvoorziening door werknemers die geen tweede pijler pensioen opbouwen maar wel geld opzij kunnen en willen leggen voor de opbouw van een aanvullend pensioen.

De Minister stelt vervolgens dat door de maximale aftrek aan premies te verhogen, deze groep fiscaal wordt gestimuleerd om, voor zover dat financieel mogelijk is, te sparen voor de oude dag. Hetzelfde geldt volgens de Minister voor de zelfstandigen zonder personeel. Dit voorstel biedt ook aan deze groep ondernemers de ruimte om fiscaal aftrekbaar een oudedagsvoorziening op te bouwen.

Op pagina 21 van de memorie van toelichting wordt echter door de regering gesteld dat het onwaarschijnlijk is dat het deel van de beroepsbevolking dat minder dan NAf 18.000 per jaar verdient voor 100% gebruik zullen maken van de geboden fiscale faciliteit. De Minister geeft als reden hiervoor dat deze inkomensgroep vaak verreweg het grootste gedeelte van het inkomen besteedt aan basis levensbehoeften, waardoor er weinig financiële ruimte overblijft voor het sparen voor de oude dag.

De Commissie Algemeen Werknemerspensioen constateert dat met name werknemers in sectoren als 'horeca' en 'retail' momenteel geen aanvullend pensioen opbouwen.⁶ Uit de Census-publicatie 'Inkomens en inkomensverdelingen in Curaçao' van het Centraal Bureau voor de Statistiek blijkt dat het gemiddeld persoonlijk bruto maandinkomen voor de bedrijfstak "verschaffen van accommodatie en maaltijden", gemiddeld NAf. 2.265 bedraagt. Ook voor de bedrijfstak "groot- en detailhandel" is het gemiddeld persoonlijk bruto maandinkomen beneden de NAf. 3.000 (2.590).⁷

⁶ Commissie Algemeen Werknemerspensioen, Eindadvies 'Verplicht BasisPensioen', januari 2013, p.1

⁷ Centraal Bureau voor de Statistiek Curaçao, Inkomen en inkomensverdelingen in Curaçao, Publicatierreeks Census 2011, Willemstad, december 2014

<http://www.cbs.cw/document.php?fileid=436&f=db743db5016099d009ec6bfbdc422498&attachment=1&c=163>

Uit diezelfde publicatie van het Centraal Bureau voor de Statistiek kan worden vastgesteld dat in 2001 23% van de werkende bevolking een inkomen had onder het niveau van het minimumloon van NAf. 1304 (niveau 2011) en in 2013 43% van de werkende bevolking een bruto maandinkomen heeft van minder dan NAf. 2000,-.

Naar de opvatting van de SER leidt de voorgestelde aanpassing van het artikel 16, tweede lid, van de Landsverordening op de Inkomstenbelasting 1943 opgenomen maxima er, vanwege de door de Minister op pagina 21 van de memorie van toelichting genoemde redenen, niet toe dat door de lagere inkomensgroepen een aanvullend pensioen wordt opgebouwd.

De SER vraagt zich dan ook af in hoeverre de voorgestelde verhoging van de maximale aftrek aan premies er toe leidt dat afhankelijkheid van de AOV voor deze groep afneemt, zoals de regering op pagina 3 van de memorie van toelichting stelt.

In dat kader vraagt de SER opnieuw de aandacht van de regering voor de invoering van het verplicht werknemerspensioen (tweede pijler pensioen).

Voor met name zelfstandigen, zoals zzp-ers of eigenaren van eenmanszaken, geldt dat ook met de voorgestelde verhoging de maximale aftrek aan premies niet of nauwelijks een adequate vervangingsratio kan worden bereikt. De maximale aftrek is hiervoor te beperkt, zoals in de tabellen opgenomen in bijlage 1 wordt geïllustreerd.

De verhoging van de maximale aftrek aan premies v/s de afhankelijkheid van de AOV

De regering stelt op pagina 3 van de memorie van toelichting dat een van de voordelen van de voorgestelde verhoging van de maximale aftrek aan premies voor Curaçao als land is dat de financiële druk op het huidige AOV-stelsel zal afnemen omdat de toekomstige gepensioneerden aanvullend voor hun pensioen hebben kunnen sparen en derhalve minder afhankelijk zullen zijn van de AOV-uitkeringen.

De financierbaarheid van het AOV-stelsel wordt naar de opvatting van de SER echter niet positief of negatief beïnvloed door de volledig particuliere opbouw van een derde pijler pensioen. Alleen veranderingen in de premie-inkomsten of omvang van de uitkering uit het AOV-fonds hebben invloed op de druk op het AOV-stelsel.

De Regering stelt op pagina 3 van de memorie van toelichting tevens dat met name de lagere inkomensgroepen volledig afhankelijk zijn van de AOV en het door middel van de voorgestelde maatregelen ook voor deze groep mogelijk wordt om op eenvoudige wijze geld opzij te zetten voor de oude dag.

De mate waarin personen in staat zijn om van het maximale bedrag aan aftrek gebruik te maken hangt volgens de regering af van verschillende factoren, zoals inkomen en overige financiële lasten/verplichtingen (hypotheekleningen, kosten van eerste levensbehoefte, lopende geldleningen, kinderen etc.). De Regering stelt zelf op pagina 21 van de memorie van toelichting dat het zeer onwaarschijnlijk is dat alle inkomensgroepen de maximale aftrek voor 100% zullen claimen.

De Minister herhaalt dit in zijn brief aan de SER van 13 november 2015. Daarnaast stelt de Minister in deze brief dat de mate waarin een derde pijler pensioen uitkeringen daadwerkelijk als een reële aanvulling op de AOV-uitkering kan fungeren, niet alleen afhankelijk is van de

maximale fiscale aftrek, maar ook van de periode waarover men het derde pijler pensioen opbouwt.

De Commissie Algemeen Werknemerspensioen stelt in zijn advies over de invoering van een verplicht tweede pijler pensioen van 9 januari 2013 dat het uitgaande van een consistente opbouw van en positieve rendementen op pensioenkapitaal, naar verwachting nog zeker twintig jaar zal duren, voordat de tweede pijler een effectieve bijdrage kan leveren aan de stabiliteit van het pensioenstelsel als geheel (de zogenaamde 'maturiteit').

Voor de opbouw van een adequaat derde pijler pensioen is dat niet anders.

De SER illustreert dit in bijlage 1 bij het onderhavig advies aan de hand van tabellen waarin het effect van de periode waarover men het derde pijler pensioen opbouwt wordt verduidelijkt. Voor personen die op 1-1-2016 50 jaar of ouder zijn, geen tweede pijler pensioen opbouwen, en tot hun pensionering op 65 maximaal gebruik maken van de voorgestelde maatregelen om een derde pijler pensioen op te bouwen, vormt de AOV, zelfs bij een ongewijzigde hoogte van de AOV-uitkering van NAf. 862,- per maand, het merendeel van het pensioeninkomen. Pensioen wordt immers opgebouwd over periodes van 30 tot 40 jaar.

De huidige vijftigplussers, die niet reeds een aanvullende pensioenvoorziening hebben getroffen, zullen daardoor hoe dan ook in belangrijke mate afhankelijk blijven van de algemene ouderdomsvoorziening.

Met betrekking tot de vrijblijvendheid en flexibiliteit van het banksparen voor de oude dag

De voorgestelde maatregelen, te weten de verhoging van de maximale aftrek aan premies, hebben allemaal betrekking op het derde pijler pensioen.

Het derde pijler pensioen laat een individu, via een lijfrenteverzekering of banksparen, vrijwillig fiscaal gunstig sparen voor zijn oude dag. Het derde pijler pensioen bevat als zodanig geen verplichtend element.

Op pagina 3 van de memorie van toelichting noemt de regering de flexibiliteit en de lage kosten van het banksparen als voordeel van banksparen voor de deelnemer ten opzichte van lijfrenteverzekeringen. De introductie van het banksparen voor de oude dag maakt het volgens de regering mogelijk, zonder zich vooraf te verplichten tot het storten van bedragen, op elk moment wanneer er financiële ruimte is geld opzij te zetten.

Volgens de SER heeft het vrijblijvende karakter van het banksparen tot gevolg dat het onwaarschijnlijk is dat vrijwillig over een lange periode onafgebroken geld opzij wordt gezet ten behoeve van een pensioenvoorziening. Dit geldt met name voor de lagere inkomensgroepen. De waarschijnlijkheid van onderbreking in de opbouw versterken de opvatting van de SER dat het onwaarschijnlijk is dat via banksparen daadwerkelijk een reële aanvulling op de AOV-uitkering zal worden opgebouwd en de afhankelijkheid van de AOV-uitkering van met name de lagere inkomensgroepen uiteindelijk afneemt, zoals de regering beoogt.

Het banksparen voor de oude dag kent bovendien geen verzekeringscomponent/ langlevenverzekering waardoor nooit een hoger bedrag aan de deelnemer wordt uitgekeerd dan het gespaarde bedrag en het aangegroeide rendement. Op het moment dat het via banksparen opgebouwde kapitaal op is, valt de gepensioneerde terug op de andere pensioenvoorzieningen, in veel gevallen alleen de AOV, hetgeen volgens de regering niet

genoeg is om als gepensioneerden een maatschappelijk aanvaardbaar niveau van leven te kunnen leiden.

Naar het oordeel van de SER leidt het vrijblijvende karakter en de onmogelijkheid voor grote groepen van de bevolking van Curaçao om structureel een aanzienlijk deel van het inkomen opzij te zetten voor de oude dag, en zo via het derde pijler pensioen een reële aanvulling op de AOV op te bouwen, er toe dat de afhankelijkheid van de Algemene Ouderdomsvoorzieningen voor een groot deel van de bevolking onveranderd hoog blijft.

De SER herhaalt opnieuw het pleidooi om het pensioenstelsel integraal (1e, 2e en 3e pijler) te herstructureren, inclusief de mogelijke invoering van een verplicht tweede pijler pensioen, om op deze wijze te komen tot een betaalbare en voor alle inwoners van Curaçao adequate pensioenvoorziening.

Met betrekking tot het te verwachten rendement op banksparen

In de onderhavige ontwerp-landsverordening wordt ook het banksparen geïntroduceerd als methode om een oudedagsvoorziening op te bouwen.

Het bankspaarproduct is een manier van sparen voor de oude dag waarbij de deelnemer een beperkt beleggingsrisico loopt, waardoor de toekomstige totale uitkeringen minimaal het gespaarde/gedoteerde vermogen van de deelnemer zal bedragen. Daar bovenop krijgt de deelnemer ook een rentevergoeding. Dit is volgens de Minister in zijn brief van 13 november een belangrijk verschil ten opzichte van de huidige financiële producten voor de opbouw van een derde pijler pensioen, die kennen een verzekeringscomponent en waarbij toekomstige uitkeringen mede afhankelijk zijn van behaalde beleggingsrendementen van de pensioenverzekeraars.

Het banksparen wordt op dezelfde wijze fiscaal gestimuleerd als de andere financiële producten voor de opbouw van een derde pijler pensioen, d.w.z. de inleg is belastingvrij tot 10% van het inkomen met de eerder genoemde maxima. Daarnaast is het banksparen zo vormgegeven dat de spaartegoeden bij faillissement zijn veiliggesteld en ingeval van financiële krapte niet kunnen worden opgenomen, zodat er op de pensioendatum toch een oudedagsvoorziening beschikbaar is naast de AOV.

Bij de opbouw van een pensioenvoorziening is het rente-op-rente-effect echter een belangrijke bepalende factor voor de hoogte van het pensioenkapitaal. Het opgebouwde pensioen is vervolgens op het moment van pensionering weer mede bepalend voor de hoogte van de maandelijkse aanvullende pensioenuitkering. De invloed van rente-op-rente-effect op de hoogte van het pensioen kapitaal wordt in bijlage 2 bij dit advies geïllustreerd.

De wet- en regelgeving met betrekking tot het banksparen is er op gericht te waarborgen dat er voor de deelnemer op de pensioendatum een pensioenkapitaal is. Het opgebouwde vermogen kan niet door schuldeisers worden opgeëist bij een persoonlijk faillissement en de spaarder kan er niet op interen in tijden van financiële krapte.

De SER deelt het uitgangspunt van de regering dat de participanten er op moeten kunnen vertrouwen dat zij minimaal hun inleg terug ontvangen.

De SER is van opvatting dat hoewel de voorgestelde regels en beperkingen grote zekerheid lijken te bieden aan de participanten, deze waarschijnlijk ook leiden tot een zeer beperkt

nominaal jaarlijks rendement. Een nominaal rendement wat ook nog wordt aangetast door de inflatie.

De SER vraagt de regering nader onderzoek in te stellen naar mogelijke aanvullende maatregelen / een mogelijk flankerend beleid gericht op het bewerkstelligen dat betrokken financiële instellingen behoorlijke rendementen kunnen realiseren op de ingelegde tegoeden; waardoor participanten kunnen profiteren van een hoger rendement over de premies/inleg en meer pensioen wordt opgebouwd. De SER denkt hierbij bijvoorbeeld aan het aanpassen van de beleggingsrestricties (40/60-regel) voor institutionele beleggers en/of het introduceren van een keuze door de participant uit verschillende risicoprofielen waarbij het beleggers-/deelnemersrisico steeds verder wordt beperkt naarmate de pensioenleeftijd dichterbij komt.

De Minister stelt in zijn brief van 13 november 2015 dat de regels verbonden aan het banksparen met name worden voorgesteld om de inleg van de participanten te beschermen. De participanten worden echter niet beschermd tegen de gevolgen van een faillissement van de financiële instelling waar hij zijn rekening ten behoeven van het banksparen voor de oude dag heeft geopend. Naar het oordeel van de SER zou de introductie van een depositogarantiestelsel in deze uitkomst kunnen bieden.

De SER vraagt de regering dan ook tevens een nader onderzoek in te stellen naar de mogelijkheid om met de introductie van het banksparen tevens een depositogarantiestelsel te introduceren.

Het uithollend effect van de verplichte AOV-franchise op aanvullende pensioenen

In artikel 2, vierde lid, van de Beschikking pensioenen (P.B. 2002, no. 35) wordt bepaald dat een maatschappelijk aanvaardbaar ouderdomspensioen maximaal 70 percent van het pensioengevend loon bedraagt. Op basis van artikel 5, eerste lid, van de Beschikking Pensioenen dient de in te bouwen uitkeringen ingevolge de Landsverordening Algemene Ouderdomsverzekering op ten minste de voor dat jaar geldende uitkeringen voor een gehuwde persoon te worden gesteld.

De SER vraagt de aandacht van de regering voor het uithollende effect van de verplichte inbouw van de AOV-franchise, uit hoofde van de fiscale facilitering, in de opbouw van de oudedagsvoorziening, hetgeen met name voor de lagere inkomens leidt tot een armoedegat.

Bijvoorbeeld een werknemer met een volgestort pensioen (eindloonregeling) die op het moment van pensionering NAf. 2000,- aan pensioengevend loon ontvangt. Het maximaal maatschappelijk aanvaardbaar ouderdomspensioen, bedraagt op basis van artikel 2, vierde lid, van de Beschikking pensioenen, NAf. 1400,- inclusief AOV van NAf. 862,-.

Deze persoon heeft na 40 jaar werken een aanvullend pensioen opgebouwd van NAf. 538,- per maand. Het aanvullend pensioen neemt verder af als de AOV-uitkering wordt aangepast aan bijvoorbeeld de kosten van levensonderhoud.

3.3 Fiscale begeleiding van omzetting, juridische fusie en juridische splitsing van rechtspersonen

In Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek zijn regels opgenomen met betrekking tot omzetting, fusie en splitsing van rechtspersonen. Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek sinds 1 maart 2004 in werking getreden. Bij Landsverordening van 15 december 2011 (P.B. 2011, no. 66) zijn daarin wijzigingen aangebracht.

Bij de invoering van de regels met betrekking tot omzetting, fusie en splitsing van rechtspersonen in 2004 is volgens de Minister in zijn brief van 13 november 2015 nagelaten regels op te stellen ter zake van de fiscale begeleiding van omzetting, juridische fusie en juridische splitsing van rechtspersonen. Zonder dergelijke regels doen zich bij de omzetting, fusie en splitsing van rechtspersonen fiscale heffingsmomenten voor. Zo zou bijvoorbeeld over alle stille reserves moeten worden afgerekend voor de winstbelasting.

De regering stelt op pagina 5 van de memorie van toelichting dat het uitgangspunt dient te zijn dat een herstructurering die is ingegeven door bedrijfseconomische overwegingen niet mag worden belemmerd door de fiscaliteit. Omzetting, juridische fusie en juridische splitsing van rechtspersonen zullen indien deze zijn ingegeven door bedrijfseconomische overwegingen niet op dat moment reeds moeten leiden tot betaling van belasting over de fiscale boekwinsten.

Aandeelhoudersmotieven worden in beginsel niet erkend als bedrijfseconomische overwegingen. De regering stelt in de memorie van toelichting dat indien na de splitsing of fusie wordt geconstateerd dat aandeelhoudersmotieven toch de doorslag hebben gegeven in bepaalde gevallen de fiscale begeleiding kan worden teruggenomen. De regering stelt daarnaast dat de fiscale begeleiding van omzetting, fusie en splitsing van rechtspersonen er niet toe mag leiden dat bestaande fiscale claims als gevolg van een fusie of een splitsing verloren gaan.

De regering meldt op pagina 1 van de memorie van toelichting dat de Inspectie der Belastingen bij de omzetting, de juridische fusie en de juridische splitsing van rechtspersonen reeds lange tijd een beleid voert dat is gebaseerd op een in 2007 opgestelde ontwerp-landsverordening Fiscale begeleiding Boek 2 BW.

In zijn brief van 13 november 2015 stelt de Minister van Financiën naar aanleiding van vragen van de SER met betrekking tot de Fiscale begeleiding van omzetting, juridische fusie en juridische splitsing van rechtspersonen dat door meerdere personeelwisselingen bij de betrokken ambtelijke instanties de in 2007 opgestelde ontwerp-landsverordening nooit in procedure is gebracht. De Minister meldt tevens dat in 2007 is goedgekeurd⁸ dat de Inspecteur der Belastingen dit ontwerp bij zich voordoende gevallen reeds toe kon passen voorafgaand aan de invoering van de ontwerp-landsverordening. Volgens de Minister geldt het begunstigende beleid sindsdien.

Uit de inleiding van memorie van toelichting blijkt dat de ontwerp-landsverordening uit 2007 thans als uitgangspunt is genomen bij de voorstellen opgenomen in onderhavige ontwerp-landsverordening.

⁸ Verdere navraag heeft geen precies uitsluitend gegeven over wie precies deze goedkeuring heeft verleend, het vermoeden is dat het de toenmalige directeur fiscale zaken is geweest anticiperend op een spoedige invoering van het wetsvoorstel.

De SER vraagt zich af of de gevolgde procedure wel in overeenstemming is met de algemene beginselen van behoorlijk bestuur en of niet voorbij is gegaan aan enkele grondwettelijke bepalingen en fundamentele beginselen van de rechtsstaat.

Artikel 72 van de Staatsregeling van Curaçao, gelezen in samenhang met artikel 61 van de Staatsregeling, bepaalt immers dat de bekrachtiging van ontwerpen van Landsverordening geschiedt door de regering na advisering door de Raad van Advies en eventueel andere vaste colleges van advies, zoals de SER, en na verkregen goedkeuring of op voordracht van de Staten.

In 2007 zijn de Staten als medewetgever buitenspel gezet en nu worden de Staten, evenals de Sociaal Economische Raad en de Raad van Advies, feitelijk voor een voldongen feit geplaatst.

De SER vraagt zich af of de gehanteerde beleidsregels wel afdoende bekend zijn gemaakt. In een rechtsstaat wordt in beginsel elke burger geacht de wet te kennen. Door afkondiging en publicatie van een wettelijke regeling kan elke burger daarvan kennis nemen, waardoor onbekendheid met het bestaan c.q. de inhoud van de wet nooit een verontschuldiging voor overtreding van die wet kan vormen en ingeval van strafbepalingen dus ook niet kan leiden tot straffeloosheid.

In artikel 78 van de Staatsregeling van Curaçao wordt invulling aan voornoemd beginsel gegeven door de bekendmaking van Landsverordeningen als totstandkomingvereiste op te nemen. Landsverordeningen treden niet inwerking voordat zij zijn bekendgemaakt.

Overigens meent de SER met betrekking tot de bekendmaking en publicatie van wetgeving dat eens kritisch moet worden gekeken naar de wijze waarop de formele publicatie plaats vindt. Publicatie geschiedt normaliter in de Curaçaose Courant. Echter, deze is niet altijd snel te verkrijgen. De SER vraagt zich derhalve af of de wetgeving met betrekking tot de officiële publicatie methodiek niet moet worden herzien, bijvoorbeeld gebruik te maken van de officiële website van de overheid van Curaçao (www.gobiernu.cw) en voor fiscale wetgeving tevens van website van de Inspectie der Belastingen.

De SER constateert dat door de werkwijze van de Minister en de Inspectie der Belastingen gedurende ruim acht jaar beleid uit een ontwerp-landsverordening is toegepast zonder dat er sprake was van een formele wettelijke basis of enige vorm democratische controle.

Het feit dat het een voor de belastingplichtige begunstigende regeling betreft doet hier wat de SER betreft niets aan af.

De SER wijst de door de opeenvolgende Ministers van Financiën getolereerde procedure af en is van oordeel dat de voorgestelde wetgeving veel eerder in procedure had moeten worden gebracht.

De SER geeft de regering in overweging om na te gaan of er sprake is van meer van soortgelijke gedoogbeleid/-procedure en om eventueel voorgestelde wetgeving in procedure te brengen.

3.4 Codificatie van de Gietel-ruling, met betrekking tot aandelenruil

De regering stelt op pagina 18 van de memorie van toelichting dat de aandelenfusie - anders dan de juridische fusie, juridische splitsing en omzetting – geen juridische grondslag heeft in het Burgerlijk Wetboek.

Van een aandelenfusie is sprake wanneer de samenvoeging van twee of meer ondernemingen plaatsvindt doordat de aandelen van de over te nemen vennootschap(pen) in het bezit komen van de overnemende vennootschap. De aandeelhouders van de over te nemen vennootschap dragen hun aandelen over tegen contanten of tegen aandelen in de overnemende vennootschap.

Aandeelhouders bij wie de aandelen niet tot een ondernemingsvermogen behoren en die geen aanmerkelijk belang bezitten, kunnen dit volgens de memorie van toelichting zonder fiscale gevolgen doen.⁹

Indien sprake is van een aanmerkelijk belang leidt de overdracht van aandelen tegen contanten of tegen aandelen in de overnemende vennootschap tot heffing van inkomstenbelasting. In het laatste geval, aandelenruil, zal de aandeelhouder inkomstenbelasting moeten betalen, terwijl hij geen contanten ontvangt.

Volgens de memorie van toelichting vormt dit mogelijk een belemmering voor een uit economische motieven gewenste aandelenfusie.

Bij brief van de Directeur der belastingen d.d. 30 juli 1997 inzake gefacilieerde aandelenruil bij inbreng aandelen in een holding (de zogenaamde Gietel ruling) was deze belemmering reeds weggenomen. Directeur der belastingen overweegt in de betreffende brief dat gezien het feit dat het vormen van o.a. een houdsterstructuur de economische ontwikkelingen op de Nederlandse Antillen kan stimuleren en mede vooruitlopend op wetwijziging op dit gebied bereid te zijn goed te keuren dat op schriftelijk verzoek van de belanghebbende de inbreng van aandelen tegen uitreiking van aandelen in een houdstervernootschap niet als vervreemding in de zin van artikel II, derde lid van de Landsverordening op de inkomstenbelasting 1943 wordt aangemerkt

De regering stelt in de memorie van toelichting dat thans van de gelegenheid gebruik wordt gemaakt om deze ruling te codificeren.

De SER constateert dat ook in dit geval er vooruitlopend op een wettelijke regeling beleidsvorming door Directeur der Belastingen heeft plaatsgevonden en dat dit beleid pas 18 jaar later wordt gecodificeerd. Door de werkwijze van de toenmalige Directeur der Belastingen is gedurende achttien jaar een beleid toegepast zonder dat hier een formele wettelijke basis voor was.

Het feit dat het een voor de betrokken belastingplichtigen begunstigende regeling betreft doet hier wat de SER betreft niets aan af.

⁹ Mvt, p. 18

De SER wijst de door de opeenvolgende Ministers van Financiën getolereerde procedure af en is van oordeel dat de voorgestelde wetgeving veel eerder in procedure had moeten worden gebracht.

De SER geeft de regering in overweging om na te gaan of er sprake is van meer van soortgelijke gedoogbeleid/-procedure en om eventueel voorgestelde wetgeving in procedure te brengen.

3.5 Aanpassing van de invorderingsrente

Met onderhavige ontwerp-landsverordening wordt als onderdeel van het traject 'Intensivering Bestandsopshoning Ontvanger' de effectuering van invorderingsrente per 1 januari 2016 voorbereid. De regering stelt in de memorie van toelichting dat momenteel door de Ontvanger geen of slechts ten dele invorderingsrente in rekening wordt gebracht bij te late betaling van belastingaanslagen.

In artikel IX van de onderhavige ontwerp-landsverordening wordt voorgesteld om de hoogte van de invorderingsrente op genomen in artikel 7, vierde lid, van de Landsverordening op de invordering van de directe belastingen 1943 met ingang van 1 januari 2016 te koppelen aan de wettelijke rente die momenteel 3% is.

De in artikel X van de onderhavige ontwerp-landsverordening voorgestelde toevoeging van een tweede volzin aan artikel 10, eerste lid, van de Invorderingsverordening biedt de mogelijkheid om de verjaringstermijn van 5 jaar eenmaal met een termijn van twee jaren te verlengen, bijvoorbeeld door de belastingschuldige een aanmaning per post te verzenden.

De regering stelt in de memorie van toelichting voornemens te zijn om de invorderingsrente over de per 1 januari 2016 openstaande belastingaanslagen *met terugwerkende kracht* te heffen.

De regering stelt tevens voornemens te zijn een publiciteitscampagne op te starten die belastingschuldigen ertoe moet bewegen om de openstaande aanslagen nog voor 1 januari 2016 te voldoen en hiermee de invorderingsrente te voorkomen.

De SER vraagt zich af waarom de regering niet eerder is overgegaan tot het wederom effectueren van de wettelijke bepalingen met betrekking tot het heffen van invorderingsrente. De daarvoor noodzakelijke wetgeving bestaat immers reeds sinds 1943. Het is niet duidelijk waarom door de ontvanger geen of slechts ten dele invorderingsrente in rekening wordt gebracht bij te late betaling van belastingaanslagen.

De SER is van oordeel dat de financiële consequenties van het niet of slechts ten dele in rekening brengen van invorderingsrente bij te late betaling van belastingaanslagen in de financiële paragraaf van onderhavige ontwerp-landsverordeningen dient te worden opgenomen. Hierbij dient ook door de regering te worden aangegeven wat het bedrag aan belastingen is dat niet meer is in te vorderen als gevolg van het verstrijken van de verjaringstermijn.

De SER stelt vast dat op het moment van adviseren, de regering nog geen aanvang heeft gemaakt met de voorgenomen publiciteitscampagne.

Naar het oordeel van de SER is het dan ook niet redelijk om reeds per 1 januari 2016 over de op dat moment openstaande belastingaanslagen met terugwerkende kracht invorderingsrente te heffen.

De SER adviseert om zo spoedig mogelijk met de publiciteitscampagne te beginnen, doch niet eerder dan 1 april 2016 over te gaan tot het heffen van invorderingsrente over de op dat moment openstaande belastingaanslagen.

Overigens meent de SER de regering te moeten wijzen op de keerzijde van de medaille van het heffen van invorderingsrente, namelijk het betalen van belastingrente over restitutie. De

SER illustreert een en ander met een voorbeeld uit Nederland waar de belastingplichtige indien meer dan 13 weken (drie maanden) na het ontvangen van de aangifte nog geen (voorlopige) aanslag is opgelegd de recht heeft op belastingrente over de teruggaaf.

3.6 Reparatie in de omzetbelasting

De regering meldt op pagina 1 van de memorie van toelichting een drietal situaties in de omzetbelasting te willen repareren. Het betreft de heffing van omzetbelasting over uitvaartverzekeringen, heffing van omzetbelasting over transacties van goederen binnen het omzetbelastinggebied die echter niet worden ingevoerd en de integratieheffing.

De voorgestelde reparatie is opgenomen naar aanleiding van een aantal vanuit de praktijk naar voren zijn gebrachte gevallen, welke als knelpunten bij de uitvoering van de omzetbelasting worden ervaren.

Met betrekking tot de uitvaartverzekeringen stelt de regering voor om in artikel 7, eerste lid, onderdeel j, wordt het woord "niet" te verwijderen waardoor ook uitvaartverzekeringen onder de vrijstelling voor de omzetbelasting komen te vallen. Hierdoor worden uitvaartverzekeringen op eenzelfde wijze behandeld als de overige verzekeringen genoemd in deze bepaling.

Artikel 6, tweede lid, van de Landsverordening op de Omzetbelasting 1999 bepaalt dat op verzekeringen een bijzonder omzetbelastingtarief van 7% van toepassing is.

In artikel 7, eerste lid, van de Landsverordening op de Omzetbelasting 1999 worden bepaalde verzekeringen vrijgesteld van de heffing van omzetbelasting, te weten levensverzekeringen, ziektekostenverzekeringen en herverzekeringen door verzekeringsmaatschappijen, alsmede de diensten door tussenpersonen bij verzekeringen.

Hierbij wordt onder een levensverzekering verstaan een verzekering die uitsluitend of nagenoeg uitsluitend ten doel heeft een of meerdere termijnen van uitkering te verzorgen, en welke afhankelijk is van het leven van de verzekerde, daaronder niet begrepen uitvaartverzekeringen, ongeacht de wijze van uitkering.

Naar de opvatting van de SER heeft een uitvaartverzekering een geheel ander karakter dan een levensverzekering die uitsluitend of nagenoeg uitsluitend ten doel heeft een of meerdere termijnen van uitkering te verzorgen en terwijl deze uitkeringen in de sfeer van de inkomstenbelasting worden belast. Het moment van afsluiten is volgens de SER het enige moment waarop een uitvaartverzekering belast kan worden.

De SER is van oordeel dat de regering de vrijstelling van de uitvaartverzekering nader dient te motiveren en de financiële consequenties van de vrijstelling van uitvaartverzekeringen in de financiële paragraaf behorende bij onderhavige ontwerp-landsverordening dient op te nemen.

3.7 Aanpassing artikel 44a ALL m.b.t. gebruik verplichte kasregistratiesystemen

In onderhavige ontwerp-landsverordening wordt in artikel I, onderdeel N, artikel 44a, eerste lid, van de Algemene Landsverordening Landsbelastingen (hierna: ALL) aangepast en uitgebreid.

Artikel 44a, eerste lid, van de ALL komt te luiden:

1. In afwijking van het bepaalde in artikel 44:
 - a. kunnen bij ministeriële regeling met algemene werking groepen administratieplichtigen worden aangewezen die verplicht zijn om ter zake van hun leveringen van goederen en verrichtingen van diensten, als bedoeld in artikel 2, onderdeel a, van de Landsverordening omzetbelasting 1999, een kassabon uit te reiken;
 - b. kan de Inspecteur bij een voor bezwaar vatbare beschikking de administratieplichtige, op wie artikel 30, zesde lid, van toepassing is, en in wiens bedrijfsvoering het niet gebruikelijk is om ter zake van diens leveringen van goederen en verrichtingen van diensten als bedoeld in artikel 2, onderdeel a, van de Landsverordening omzetbelasting 1999, een factuur uit te reiken, verplichten een kassabon uit te reiken.
2. Na het achtste lid worden twee nieuwe leden ingevoegd, luidende:
 9. De administratieplichtige kan de Inspecteur schriftelijk verzoeken om ontheven te worden van de bepalingen van het vierde lid, onderdelen b, c en d en het achtste lid van dit artikel indien zijn administratie, naar het oordeel van de Inspecteur, voldoet aan de voorschriften en verplichtingen zoals die voortvloeien uit deze landsverordening en de kassabonnen van een uniek nummer zijn voorzien.
 10. De ontheffing, bedoeld in het negende lid, wordt verleend bij een voor bezwaar vatbare beschikking, welke ontheffing vervalt op het moment dat op de administratieplichtige artikel 30, zesde lid, van toepassing is.

De regering meldt op pagina 27 van de memorie van toelichting dat op grond van het nieuw voorgestelde artikel 44a, eerste lid, onderdeel b, de Inspecteur der Belastingen de administratieplichtige, die niet verplicht is om een kassabon uit te reiken, daar alsnog toe kan verplichten. Volgens de memorie van toelichting is de Inspecteur der Belastingen daartoe bevoegd indien bijvoorbeeld bij een boekenonderzoek wordt geconstateerd dat de administratieplichtige diens administratieve verplichtingen niet volledig heeft voldaan, waarbij vervolgens artikel 30, zesde lid, van de ALL, de zogenaamde "omkering van de bewijslast", toepassing vindt. De Inspecteur kan de administratieplichtige verplichten om voortaan een kassabon uit te reiken. Het gevolg van een en ander is dat de administratieplichtige op die wijze verplicht wordt om een fiscaal kasregistratiesysteem te gebruiken als bedoeld in het Landsbesluit fiscale kasregistratiesystemen.

De Minister stelt in zijn reactie d.d. 13 november 2015 op aanvullende vragen van de SER dat het verplicht gebruik van een fiscaal kasregistratiesysteem in deze dus werkt als sanctiemiddel voor administratieplichtige die niet (volledig) aan zijn administratieve verplichtingen heeft voldaan.

De SER kan uit de met betrekking tot de ontwerp-landsverordening pensioensparen, reparatie en modernisering belastingverordeningen ter advisering aangeboden documenten niet opmaken wat de specifieke aanleiding vormt voor de voorgestelde wijzigingen.

De SER is van opvatting dat sinds de introductie van de verplichte kasregistratie systemen in het Besluit kasregistratiesystemen (P.B. 2012, no 69), inwerking getreden op 1 november 2012, een uitgebreide schriftelijke evaluatie had moeten plaatsvinden en op basis van de bevindingen tot aanpassing van de wet- en regelgeving met betrekking tot de fiscale kasregistratiesystemen had moeten worden besloten.

De SER adviseert de regering in de memorie van toelichting een nadere uiteenzetting over de achtergronden van de voorgestelde aanpassing op te nemen.

Het nieuw voorgestelde negende en tiende lid van artikel 44a van de ALL introduceert de mogelijkheid voor een administratieplichtige om de Inspecteur der Belastingen schriftelijk te verzoeken om ontheven te worden van de bepalingen van de verplichte fiscale kasregistratiesystemen. De regering stelt op pagina 28 van de memorie van toelichting dat in dit verband ontheffing kan worden verleend voor het bepaalde in het vierde lid, onderdelen b, c en d en het achtste lid, van artikel 44a van de ALL. De regering stelt op pagina 28 van de memorie van toelichting tevens dat de Inspecteur der Belastingen een dergelijke ontheffing uitsluitend zal verlenen indien de administratie volledig voldoet aan de voorschriften en verplichtingen zoals die voortvloeien uit de ALL zodat de noodzakelijke, juiste en volledige informatie kan worden verkregen voor de heffing van de omzetbelasting. Tevens dienen de kassabonnen voorzien te zijn van een uniek nummer.

De regering stelt in de memorie van toelichting expliciet dat in dergelijke gevallen een verplicht kasregistratiesysteem geen toegevoegde waarde zou hebben.

De SER heeft zich reeds in het SER-advies d.d. 15 april 2011 (ref. nr. 076/2011-SERCUR) inzake Landsverordening belastingvoorzieningen 2011 (P.B. 2011, no 72) waarin het voornemen tot de introductie het fiscale kasregistratiesysteem door de regering werd geïntroduceerd kritisch uitgelaten over de mate waarin de regering meende te moeten ingrijpen in de bedrijfsvoering van een administratieplichtige en de beperkte mate waarin rekening werd gehouden met de belangen van de gebruiker/winkelier.

De SER constateert dat de intentie van de regering met voorgestelde wijziging van artikel 44a van de ALL is om de wetgeving met betrekking tot het gebruik van fiscale kasregistratiesystemen beter te laten aansluiten bij de praktijk, zonder dat de oorspronkelijke doelstelling van de regering, te weten de naleving van de Landsverordening op de omzetbelasting te vergroten, wordt losgelaten.

Echter zijn de voorgestelde bepalingen naar de opvatting van de SER onvoldoende duidelijk. Uit de tekst van het voorgestelde artikel 44a, tiende lid, van de ALL, blijkt niet dat de regering hiermee beoogt een algehele ontheffingsbepaling te introduceren op basis waarvan een ontheffing voor het gebruiken van een gecertificeerde kassa gevraagd kan worden.

Naar de opvatting van de SER biedt de tekst van het nieuwe artikel 44a, tiende lid, van de ALL alleen een mogelijkheid tot ontheffing voor een aantal vereisten waaraan een kassabon moet voldoen.

Naar het oordeel van de SER dienen per saldo twee typen ontheffingen te worden geïntroduceerd. Te weten:

1. Ontheffing van het verplicht gebruiken van de gecertificeerde kassa's.

2. Ontheffing van bepaalde kassabonvoorwaarden gekoppeld aan de gecertificeerde kassa's.

Naar opvatting van de SER wordt in de voorgestelde tekst van artikel 44a, negende lid, van de ALL alleen het tweede type ontheffing geregeld; namelijk de ontheffing voor bepaalde voorwaarden waaraan een kassabon moet voldoen.

De SER adviseert de regering om de voorstellen met betrekking tot artikel 44a, negende en tiende lid, van de ALL en de wijziging van het Landsbesluit fiscale kasregistratiesystemen in samenhang te bezien en dusdanig te redigeren dat uit de wetsteksten zelf direct blijkt waarvoor ontheffing kan worden verkregen.

De SER stelt voor om in artikel 44a van de ALL of in het Landsbesluit fiscale kasregistratiesytemen een bepaling op te nemen waarin het gebruik van een fiscaal kasregistratiesysteem niet verplicht is voor de administratieplichtigen die een ontheffing krachtens artikel 44a, negende lid, van de ALL hebben.

4. Financiële paragraaf

Financiële implicaties verruiming van de aftrek van premies ten behoeve van de opbouw van een derde pijler pensioen

Het directe effect van de verruiming van de aftrek van premies ten behoeve van de opbouw van een derde pijler pensioen wordt door de regering als volgt ingeschat:

In 2016 verwacht de regering, conform een naar eigen zeggen realistische schatting, ruim NAf. 3 miljoen minder aan belastinginkomsten en ongeveer NAf. 1,5 miljoen minder aan premies AOV/AWW en de AVBZ te ontvangen.

Voor het belastingjaar 2017 loopt dit door de verdere verruiming van de maximale aftrek op tot NAf. 6 miljoen minder aan belastinginkomsten en ongeveer NAf. 2,9 miljoen minder aan premies AOV/AWW en de AVBZ.

De SER stelt vast dat de regering alleen rekening houdt met de directe gevolgen voor de begroting in 2016 en 2017 en niet met de extra belasting inkomsten op het moment dat de opgebouwde pensioenen, inleg en opgebouwde rente, worden uitgekeerd.

De belastinginkomsten worden door de voorgestelde maatregel slechts uitgesteld. Het inkomstenbelastingtarief waartegen de uitkering in de toekomst wordt belast zal in veel gevallen op het moment dat het derde pijler pensioen wordt uitgekeerd lager zijn dan het inkomstenbelastingtarief waartegen de premies/inleg nu kan worden afgetrokken. Dit verschil zorgt netto inderdaad voor een lagere belasting opbrengst voor de overheid door de voorgestelde maatregel, maar deze is uiteindelijk kleiner dan de bedragen die door de regering in de memorie van toelichting worden genoemd.

De SER is van oordeel dat, hoewel de korte termijn effecten op de belastinginkomsten van het verruimen van de aftrek van premies ten behoeve van de opbouw van een derde pijler pensioen direct invloed heeft op de begroting, de regering niet voorbij mag gaan aan de hogere belastingopbrengsten later en daarom het volledig beeld van de financiële gevolgen dient te presenteren.

De SER constateert dat in de financiële paragraaf door de regering enkel het effect van de verruiming van de aftrek van premies ten behoeve van de opbouw van een derde pijler pensioen wordt gepresenteerd.

De SER is van oordeel dat ook de andere voorgestelde wijzigingen financiële implicaties hebben.

Artikel 11 van de Landsverordening comptabiliteitsvoorschriften Curaçao (bijlage b, behorende bij Eilandsverordening vaststelling diverse ontwerp-landsverordeningen Land Curaçao A.B. 2010, no. 87), bepaalt dat in de toelichting op het ontwerp van een landsverordening, een ontwerp landsbesluit, houdende algemene maatregelen, of ministeriële beschikkingen met algemene werking, waarin nieuwe beleidsvoornemens of toezeggingen met betrekking tot het te voeren beleid worden uitgewerkt, een afzonderlijk onderdeel wordt opgenomen waarin de financiële gevolgen voor en de dekking door het Land worden vermeld.

Een overzicht van de financiële implicaties van de andere in onderhavige ontwerp-landsverordening dient dan ook te worden uitgewerkt en opgenomen te worden in de nota van toelichting.

Hierbij valt onder andere te denken aan de rente-inkomsten als gevolg van het weer effectueren van de invorderingsrente. Bovendien is het waarschijnlijk dat door een striktere invordering door de Inspecteur der Belastingen minder belastinggeld niet tijdig wordt geïnd waardoor de aanslagen verjaren.

De SER dringt er op aan dat de Minister in de financiële paragraaf van de nota van toelichting ook nadere informatie verschaft met betrekking tot de financiële implicaties van deze en de andere in onderhavige ontwerp-landsverordening voorgestelde maatregelen.

5. Conclusie

Bij besluit van de Raad van Ministers gedateerd 30 september 2015 (Zaaknummer 2015/049006) is de Sociaal Economische Raad (hierna: de SER) verzocht om advies uit te brengen betreffende de ontwerp-landsverordening tot wijziging van de Algemene landsverordening Landsbelastingen, de Landsverordening op de inkomstenbelasting 1943, de Landsverordening op de winstbelasting 1940, de Landsverordening op de Loonbelasting 1976, de Landsverordening van 30 december 2014 regelende de inhouding van de inkomstenbelasting op rente-inkomen, de Successiebelastingverordening 1908, de Overdrachtsbelastingverordening 1908, de Landsverordening op de omzetbelasting 1999 en het Faillissementsbesluit 1931 (hierna: ontwerp-landsverordening pensioensparen, reparatie en modernisering belastingverordeningen).

De onderhavige ontwerp-landsverordening pensioensparen, reparatie en modernisering belastingverordeningen betreft enkele zeer specialistische onderwerpen. Dergelijke specialistische onderwerpen vereisen tijd om hierover op gepaste wijze te kunnen adviseren. Het onder tijdsdruk moeten uitbrengen van een advies heeft tot gevolg dat niet voor alle in onderhavige ontwerp-landsverordening opgenomen voorstellen en wijzigingen de voor een gedegen advisering noodzakelijke analyse van de mogelijke sociale en economische implicaties plaats heeft kunnen vinden.

De onderhavige ontwerp-landsverordening worden regels geïntroduceerd die een effectieve fiscale tegemoetkoming bieden bij de opbouw van een aanvulling op algemene oudedagsvoorzieningen en het fiscaal faciliteren van alternatieven voor de traditionele financiële producten ten behoeve van de opbouw van een derde pijler pensioen.

In onderhavige ontwerp-landsverordening worden tevens omissies en onjuistheden van belastingtechnische aard hersteld en de belastingwetgeving op onderdelen gemoderniseerd, te weten:

1. Regelgeving met betrekking tot de fiscale begeleiding van de omzetting, de juridische fusie en de juridische splitsing van rechtspersonen, noodzakelijk naar aanleiding van de invoering van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek in 2004;
2. Regelgeving met betrekking tot aandelenruil, codificatie van de zogenoemde Gietelruling uit 1997;
3. De aanpassing van de invorderingsrente;
4. Correctie van de Landsverordening Omzetbelasting 1999 met betrekking tot het niet langer heffen van omzetbelastingheffing over uitvaartverzekeringen, en over transacties van goederen binnen het omzetbelastinggebied waarbij de goederen niet worden ingevoerd en de integratieheffing; en
5. Ontheffing van het verplicht gebruik van het fiscale kasregistratiesysteem.

Met betrekking tot de effectieve fiscale tegemoetkoming bij de opbouw van een aanvullend pensioen

De SER is van oordeel dat het pensioenstelsel integraal (1e, 2e en 3e pijler) dient te worden aangepakt om te komen tot een betaalbare en voor alle inwoners van Curaçao adequate pensioenvoorziening.

Om toekomstige gepensioneerden te helpen aan een maatschappelijk aanvaardbaar pensioen zijn aanvullende maatregelen noodzakelijk. De SER heeft daarom in het advies

van 10 december 2012 inzake de ontwerp-landsverordening tot wijziging van Landsverordening Algemene Ouderdomsverzekering (P.B. 1960, no. 83) en de Landsverordening Algemene Weduwen- en Wezenverzekering (P.B. 1965, no. 194) (Zaaknummer 2011/95497) (ref. nr. 268/2012-SER) de regering onder andere gewezen op de noodzaak van aanvullende maatregelen teneinde te komen tot een adequate en betaalbare pensioenvoorziening.

De SER is van mening dat de in onderhavige ontwerp-landsverordening voorgestelde maatregel, hoewel noodzakelijk, in de praktijk alleen die inwoners van Curaçao ten goede komt die financieel in staat zijn om jaarlijks een bedrag opzij te zetten voor de opbouw van een oudedagsvoorziening en niet alle groepen die na pensionering dreigen terug te vallen op uitsluitend een AOV-uitkering.

In dat kader vraagt de SER opnieuw de aandacht van de regering voor de invoering van het verplicht werknemerspensioen (tweede pijler pensioen).

De SER dringt er daarom wederom op aan om de sociaal dialoog over het sociale zekerheidsstelsel te continueren en te intensiveren en via de sociaal dialoog te werken aan een maatschappelijk gedragen, sociaal en financieel duurzaam pensioenstelsel ook voor degenen die niet bij machte zijn via de derde pijler een aanvullend pensioen op te bouwen.

Het momentum van de verhoging van de maximale aftrek aan premies

In onderhavige ontwerp-landverordening wordt de regering voorgesteld om de maximale aftrek van premies voor de opbouw van een derde pijler pensioen, zoals opgenomen in artikel 16, tweede lid, van de Landsverordening op de inkomstenbelasting 1943 te verhogen van maximaal 5% van het inkomen met een maximum van NAf. 1.000,- naar maximaal 10% van het inkomen, tot een maximum van NAf. 1.500,- in 2016, NAf. 3.000,- in 2017 en 2018 en vanaf 2019 NAf. 5.000,-.

Het maximale recht op aftrek van premies voor de opbouw van een derde pijler pensioen opgenomen artikel 16, tweede lid van de Landsverordening op de inkomstenbelasting 1943 is sinds de inwerkingtreding van de Landsverordening op de inkomstenbelasting 1943 nauwelijks verhoogd, te weten van NAf. 840,- in 1943 naar NAf. 1.000,- op dit moment.

Naar de opvatting van de SER vormden de sinds 1995 aan de regering uitgebrachte rapporten met betrekking tot het pensioenstelsel ieder afzonderlijk voldoende aanleiding om reeds eerder tot het verhogen van het maximale recht op aftrek van premies voor de opbouw van een derde pijler pensioen te zijn overgegaan. Bij een eerdere verhoging van de maximale aftrek hadden in ieder geval ondernemers en zelfstandigen zonder personeel en werknemers die geen tweede pijler pensioen opbouwen, in eigen beheer fiscaal gefacilieerd een pensioenvoorziening kunnen treffen en hadden werknemers een mogelijk pensioengat adequaat kunnen dichten.

De SER vraagt zich af of een stapsgewijze verhoging in 3 jaar van NAf. 1000,- naar NAf. 5.000,- wel voldoende recht doet aan de doelstellingen van de regering, de inwoners van Curaçao te stimuleren om voor hun oude dag te sparen, en aan de sinds 1943 opgetreden inflatie. In Aruba werd de maximale aftrek enige jaren geleden al tot Afl. 10.000,- verhoogd.

De SER meent hier bovendien een inconsistentie in het beleid van de regering met betrekking tot het indexeren van in de wetgeving opgenomen bedragen te moeten

benoemen. Bepaalde bedragen zoals bijvoorbeeld premieloongrenzen en het minimumloon zijn in het verleden met grote regelmaat geïndexeerd.

De verhoging van de maximale aftrek aan premies v/s de afhankelijkheid van de AOV

De regering stelt op pagina 3 van de memorie van toelichting dat een van de voordelen van de voorgestelde verhoging van de maximale aftrek aan premies voor Curaçao als land is dat de financiële druk op het huidige AOV-stelsel zal afnemen omdat de toekomstige gepensioneerden aanvullend voor hun pensioen hebben kunnen sparen en derhalve minder afhankelijk zullen zijn van de AOV-uitkeringen.

De financierbaarheid van het AOV-stelsel wordt naar de opvatting van de SER echter niet positief of negatief beïnvloed door de volledig particuliere opbouw van een derde pijler pensioen. Alleen veranderingen in de premie-inkomsten of omvang van de uitkering uit het AOV-fonds hebben invloed op de druk op het AOV-stelsel.

De SER heeft reeds eerder geconcludeerd dat met name de lagere inkomensgroepen waarschijnlijk financieel onvoldoende in staat zijn om optimaal gebruik te maken van de nu geboden voorzieningen en bij het uitblijven van meer verplichtende maatregelen blijft de afhankelijkheid van de AOV voor deze groep onverminderd groot.

Ook de huidige vijftigplussers, die niet reeds een aanvullende pensioenvoorziening hebben getroffen, zullen hoe dan ook in belangrijke mate afhankelijk blijven van de algemene ouderdomsvoorziening. Immers, het zal naar verwachting nog zeker twintig jaar duren, voordat privé voldoende kapitaal kan worden opgebouwd waardoor een effectieve bijdrage wordt geleverd aan een adequate pensioenvoorziening (de zogenaamde 'maturiteit' van de pensioenregeling).

Met betrekking tot de vrijblijvendheid en flexibiliteit van het banksparen voor de oude dag

De voorgestelde maatregelen, te weten, de verhoging van de maximale aftrek aan premies, hebben alle betrekking op het derde pijler pensioen. Het derde pijler pensioen laat een individu, via een lijfrente- of banksparen, vrijwillig fiscaal gunstig sparen voor zijn oude dag. Het derde pijler pensioen bevat als zodanig geen verplichtend element.

Het banksparen voor de oude dag kent bovendien geen verzekeringscomponent/ langlevenverzekering waardoor nooit een hoger bedrag aan de deelnemer wordt uitgekeerd dan het gespaarde bedrag en het aangegroeide rendement. Op het moment dat het via banksparen opgebouwde kapitaal op is, valt de gepensioneerde terug op de andere pensioenvoorzieningen, in veel gevallen alleen de AOV.

Naar het oordeel van de SER leidt het vrijblijvende karakter en de onmogelijkheid voor grote groepen van de bevolking van Curaçao om structureel een aanzienlijk deel van het inkomen opzij te zetten voor de oude dag, en zo via het derde pijler pensioen een reële aanvulling op de AOV op te bouwen, er toe, dat de afhankelijkheid van de Algemene Ouderdomsvoorzieningen voor een belangrijk deel van de bevolking onveranderd hoog blijft. In dat kader vraagt de SER op nieuw de aandacht van de regering voor de invoering van een meer verplichtende maatregel: het verplicht werknemerspensioen.

Met betrekking tot het te verwachten rendement op banksparen

De wet- en regelgeving met betrekking tot het banksparen is erop gericht te waarborgen dat er voor de deelnemer op pensioendatum een pensioenkapitaal is. Het opgebouwde

vermogen kan niet door schuldeisers worden opgeëist bij een persoonlijk faillissement en de spaarder kan er niet op interen in tijden van financiële krapte.

De SER is van opvatting dat hoewel de voorgestelde regels en beperkingen grote zekerheid lijken te bieden aan de participanten dat er op pensioendatum daadwerkelijk een pensioenkapitaal is, deze waarschijnlijk ook leiden tot een zeer beperkt nominaal jaarlijks rendement.

Bij de opbouw van een pensioenvoorziening is het rente-op-rente-effect een belangrijke bepalende factor voor de hoogte van het pensioenkapitaal.

De SER vraagt de regering nader onderzoek in te stellen naar mogelijke aanvullende maatregelen / een mogelijk flankerend beleid gericht op het bewerkstelligen ervan, dat betrokken financiële instellingen behoorlijke rendementen kunnen realiseren op de ingelegde tegoeden waardoor participanten kunnen profiteren van een hoger rendement over de premies/inleg en meer pensioen wordt opgebouwd.

De regels verbonden aan het banksparen worden met name voorgesteld om de inleg van de participanten te beschermen. De participanten worden echter niet beschermd tegen de gevolgen van een faillissement van de financiële instelling waar de rekening ten behoeve van het banksparen voor de oude dag wordt aangehouden.

Naar het oordeel van de SER zou de introductie van een depositogarantiestelsel hier uitkomst kunnen bieden.

De SER vraagt de regering dan ook tevens een nader onderzoek in te stellen naar de mogelijkheid om met de introductie van een banksparen tevens een depositogarantiestelsel te introduceren.

Overigens vraagt de SER tevens de aandacht van de regering voor het uithollende effect van verplichte inbouw van de AOV-franchise in de opbouw van de oudedagsvoorziening, hetgeen met name voor de lagere inkomens leidt tot een armoedegat.

Fiscale begeleiding van omzetting, juridische fusie en juridische splitsing van rechtspersonen

In Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek zijn regels opgenomen met betrekking tot omzetting, fusie en splitsing van rechtspersonen. Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek is sinds 1 maart 2004 in werking getreden. Bij Landsverordening van 15 december 2011 (P.B. 2011, no. 66) zijn daarin wijzigingen aangebracht. Bij de invoering van de regels met betrekking tot omzetting, fusie en splitsing van rechtspersonen in 2004 is volgens de Minister in zijn brief van 13 november 2015 nagelaten regels op te stellen ter zake van de fiscale begeleiding van omzetting, juridische fusie en juridische splitsing van rechtspersonen. Zonder dergelijke regels doen zich bij de omzetting, fusie en splitsing van rechtspersonen fiscale heffingsmomenten voor.

De regering meldt op pagina 1 van de memorie van toelichting dat de Inspectie der Belastingen bij de omzetting, de juridische fusie en de juridische splitsing van rechtspersonen reeds lange tijd een beleid voert dat is gebaseerd op een in 2007 opgestelde ontwerp-landsverordening Fiscale begeleiding Boek 2 BW. Deze ontwerp-landsverordening uit 2007 is thans als uitgangspunt genomen bij de voorstellen opgenomen in onderhavige ontwerp-landsverordening.

De SER constateert dat door de werkwijze van de Minister en de Inspectie der Belastingen gedurende ruim acht jaar beleid uit een ontwerp-landsverordening is toegepast zonder dat er sprake was van een formele wettelijke basis of enige vorm democratische controle. Immers, in 2007 zijn de Staten als medewetgever buiten spel gezet en nu worden de Staten, evenals de Sociaal Economische Raad en de Raad van Advies, feitelijk voor een voldongen feit geplaatst.

De SER wijst de door de opeenvolgende Ministers van Financiën getolereerde procedure af en vraagt zich af of de gevolgde procedure wel in overeenstemming is met de algemene beginselen van behoorlijk bestuur en niet voorbij is gegaan aan enkele grondwettelijke bepalingen en fundamentele beginselen van de rechtsstaat.

Het feit dat het een voor de belastingplichtige begunstigende regeling betreft doet hier wat de SER betreft niets aan af.

De SER geeft de regering in overweging om na te gaan of er sprake is van meer van soortgelijke gedoogbeleid/-procedure en om eventueel voorgestelde wetgeving in procedure te brengen.

Codificatie van de Gietel-ruling, met betrekking tot aandelenruil

De SER constateert dat ook in het geval van aandelenruil / aandelenfusie er vooruitlopend op een wettelijke regeling beleidsvorming door Directeur der Belastingen heeft plaatsgevonden en dat dit beleid pas 18 jaar later wordt gecodificeerd. Door de werkwijze van de toenmalige Directeur der Belastingen is gedurende achttien jaar een beleid toegepast zonder dat hier een formele wettelijke basis voor was.

Het feit dat het een voor de betrokken belastingplichtigen begunstigende regeling betreft doet hier wat de SER betreft niets aan af.

De SER wijst ook in dit geval de door de opeenvolgende Ministers van Financiën getolereerde procedure af. De SER is ook in dit geval van oordeel dat de Minister de voorgestelde wetgeving veel eerder in procedure had moeten en kunnen brengen.

Aanpassing van de invorderingsrente

De regering stelt in de memorie van toelichting dat momenteel door de Ontvanger geen of slechts ten dele invorderingsrente in rekening wordt gebracht bij te late betaling van belastingaanslagen en dat met de voorgestelde wijzigingen van de Invorderingsverordening (P.B. 1942, no. 248) de effectuering van invorderingsrente per 1 januari 2016 zal worden ingezet.

De regering stelt in de memorie van toelichting voornemens te zijn na een publiciteitscampagne de invorderingsrente over de per 1 januari 2016 openstaande belastingaanslagen *met terugwerkende kracht* te heffen.

De SER vraagt zich af waarom de regering niet eerder is overgegaan tot het wederom effectueren van de wettelijke bepalingen met betrekking tot het heffen van invorderingsrente. De daarvoor noodzakelijke wetgeving, de invorderingsverordening, bestaat immers sedert 1943. Het is niet duidelijk waarom door de ontvanger geen of slechts ten dele invorderingsrente in rekening wordt gebracht bij te late betaling van belastingaanslagen.

De SER is van oordeel dat de financiële consequenties van het niet of slechts ten dele in rekening brengen van invorderingsrente bij te late betaling van belastingaanslagen in de financiële paragraaf van onderhavige ontwerp-landsverordeningen dient te worden

opgenomen. Hierbij dient ook door de regering te worden aangegeven wat het bedrag aan belastingen is dat niet meer is in te vorderen als gevolg van het verstrijken van de verjaringstermijn.

De SER stelt vast dat op het moment van adviseren, de regering nog geen aanvang heeft gemaakt met de voorgenomen publiciteitscampagne. Naar het oordeel van de SER is het dan ook niet redelijk om reeds per 1 januari 2016 over de op dat moment openstaande belastingaanslagen met terugwerkende kracht invorderingsrente te heffen.

De SER adviseert om zo spoedig mogelijk met de publiciteitscampagne te beginnen, doch niet eerder dan 1 april 2016 over te gaan tot het heffen van invorderingsrente over de op dat moment openstaande belastingaanslagen.

Overigens meent de SER de regering te moeten wijzen op de keerzijde van de medaille van het heffen van invorderingsrente, namelijk het betalen van belastingrente over restituties.

Reparatie in de omzetbelasting

Met betrekking tot de uitvaartverzekeringen stelt de regering voor om in artikel 7, eerste lid, onderdeel j, het woord "niet" te verwijderen waardoor ook uitvaartverzekeringen onder de vrijstelling voor de omzetbelasting komen te vallen. Hierdoor worden uitvaartverzekeringen op eenzelfde wijze behandeld als de overige verzekeringen genoemd in artikel 7, eerste lid, van de Landsverordening op de Omzetbelasting 1999, te weten: levensverzekeringen, ziektekostenverzekeringen en herverzekeringen door verzekeringsmaatschappijen.

Naar de opvatting van de SER heeft een uitvaartverzekering een geheel ander karakter dan de in artikel 7, eerste lid, van de Landsverordening op de Omzetbelasting 1999 genoemde levensverzekering die uitsluitend of nagenoeg uitsluitend ten doel heeft een of meerdere termijnen van uitkering te verzorgen.

De SER is van oordeel dat de regering de vrijstelling van de uitvaartverzekering nader dient te motiveren en de financiële consequenties van de vrijstelling van uitvaartverzekeringen in de financiële paragraaf behorende bij onderhavige ontwerp-landsverordening dient op te nemen.

Aanpassing artikel 44a ALL m.b.t. gebruik verplichte kasregistratiesystemen

In onderhavige ontwerp-landsverordening wordt in artikel I, onderdeel N, artikel 44a, eerste lid, van de Algemene Landsverordening Landsbelastingen (hierna: ALL) aangepast en uitgebreid.

De SER kan uit de met betrekking tot de ontwerp-landsverordening pensioensparen, reparatie en modernisering belastingverordeningen ter advisering aangeboden documenten niet opmaken wat de specifieke aanleiding vormt voor de voorgestelde wijzigingen.

De SER is van opvatting dat sinds de introductie van de verplichte kasregistratie systemen in het Besluit kasregistratiesystemen (P.B. 2012, no 69), inwerking getreden op 1 november 2012, een uitgebreide schriftelijke evaluatie had moeten plaatsvinden en op basis van de bevindingen tot aanpassing van de wet- en regelgeving met betrekking tot de fiscale kasregistratiesystemen had moeten worden besloten.

De SER constateert dat de intentie van de regering met voorgestelde wijziging van artikel 44a van de ALL is om de wetgeving met betrekking tot het gebruik van fiscale kasregistratiesystemen beter te laten aansluiten bij de praktijk, zonder dat de oorspronkelijke doelstelling van de regering, te weten, de naleving van de Landsverordening op de omzetbelasting te vergroten, wordt losgelaten.

Echter zijn de voorgestelde bepalingen naar de opvatting van de SER onvoldoende duidelijk. Uit de tekst van het voorgestelde artikel 44a, tiende lid, van de ALL, blijkt niet dat de regering hiermee beoogt een algehele ontheffingsbepaling te introduceren op basis waarvan een ontheffing voor het gebruiken van een gecertificeerde kassa aangevraagd kan worden.

Naar het oordeel van de SER dienen per saldo twee typen ontheffingen te worden geïntroduceerd. Te weten:

1. Ontheffing van het verplicht gebruiken van de gecertificeerde kassa's.
2. Ontheffing van bepaalde kassabonvoorwaarden gekoppeld aan de gecertificeerde kassa's.

Naar de opvatting van de SER biedt de tekst van het nieuwe artikel 44a, tiende lid, van de ALL alleen een mogelijkheid tot ontheffing voor een aantal vereisten waaraan een kassabon moet voldoen.

De SER adviseert de regering om de voorstellen met betrekking tot artikel 44a, negende en tiende lid, van de ALL en de wijziging van het Landsbesluit fiscale kasregistratiesystemen in samenhang te bezien en dusdanig te redigeren dat uit de wetsteksten zelf direct blijkt waarvoor ontheffing kan worden verkregen.

De SER stelt voor om of in artikel 44a van de ALL of in het Landsbesluit fiscale kasregistratiesystemen een bepaling op te nemen waarin het gebruik van een fiscaal kasregistratiesysteem niet verplicht is voor de administratieplichtigen die een ontheffing krachtens artikel 44a, negende lid, van de ALL hebben.

De SER vraagt aandacht voor de in het bovenstaande gegeven standpunten inzake de ontwerp-landsverordening tot wijziging van de Algemene landsverordening Landsbelastingen, de Landsverordening op de inkomstenbelasting 1943, de Landsverordening op de winstbelasting 1940, de Landsverordening op de Loonbelasting 1976, de Landsverordening van 30 december 2014 regelende de inhouding van de inkomstenbelasting op rente-inkomen, de Successiebelastingverordening 1908, de Overdrachtsbelastingverordening 1908, de Landsverordening op de omzetbelasting 1999 en het Faillissementsbesluit 1931, met bijbehorende ontwerp-memorïe van toelichting en dringt er bij de regering op aan om de ontwerp-landsverordening nader te analyseren en motiveren.

Namens de Sociaal Economische Raad,

De fungerend Voorzitter,

mr. J.H. Jacobs

De Secretaris,

mw. drs. J.J. Provence

Bijlage 1 Tabellen met prognose berekeningen / vervangingsratio voor verschillende inkomensgroepen.

Ingevolge artikel 16, tweede lid, Landsverordening op de Inkomstenbelasting 1943 bedraagt de aftrek voor levensverzekeringen en lijfrente momenteel ten hoogste 5% van het inkomen met een maximum van NAf. 1.000,-. De regering stelt op pagina 47 van de memorie van toelichting dat met dit bedrag, dat sinds lange tijd niet meer verhoogd is, tegenwoordig geen fatsoenlijke oudedagsvoorziening meer kan worden opgebouwd.

In de onderhavige ontwerp-landsverordening wordt voorgesteld om de maximale aftrek geleidelijk te verhogen van 5% van het inkomen met een maximum van NAf. 1000,- naar ten hoogste 10% van het inkomen met een maximum van NAf. 1.500,- in 2016, NAf. 3.000,- in 2017 en 2018 en NAf. 5.000,- vanaf 2019.

In de onderstaande tabellen wordt ter illustratie door de SER het derde pijler pensioen berekend dat door verschillende inkomensgroepen met banksparen kan worden opgebouwd. Tevens wordt de vervangingsratio, de verhouding van het pensioeninkomen tot het laatst verdiende loon, berekend.

Uitgangspunten

Voor de berekeningen zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- de modelpersonen zijn op 1 januari 2016 respectievelijk 20, 30, 40 en 50 jaar oud;
- de pensioenleeftijd wordt gesteld op 65 jarige leeftijd;
- het volledige inkomen voor pensionering bestaat uit inkomen uit arbeid dat na pensionering komt te vervallen;
- de AOV-uitkering wordt constant verondersteld op NAf. 862,-
- er is geen rekening gehouden met eventuele aanvullende toelagen.
- op het moment van inwerkingtreding van onderhavige voorstellen jaarlijks maximaal gebruik maakt van de geboden fiscale faciliteit;
- het inkomen neemt jaarlijks met 2,2% toe. Dit uitgangspunten is overgenomen uit het rapport "Eindadvies Verplicht BasisPensioen" van de Commissie Algemeen Werknemerspensioen d.d. 9 januari 2013.
- Het rendement op banksparen wordt door de SER verondersteld 1,5% op jaarbasis te bedragen. Dit percentage is gebaseerd op de lange termijn rente op overheidsobligaties.¹⁰
- Er wordt geen rekening gehouden met inflatie
- De levensverwachting voor 65-jarige wordt op basis van gegevens uit het Statistical Yearbook Netherlands Antilles 2010 van het Centraal Bureau voor de statistiek op 15,3 jaar voor mannen en 19,5 jaar voor vrouwen gesteld.¹¹

¹⁰Centrale Bank van Sint Maarten en Curaçao, Financial Market Information, november 2015, http://www.centralbank.cw/uploads/files/FMI_Nov2015.pdf

¹¹ Centraal Bureau voor de Statistiek, Statistical Yearbook Netherlands Antilles 2010, Willemstad, Curaçao 2010.

Een voorbeeld voor modelpersonen met een minimum-inkomen

MINIMUMLOON (NAf. 8,2 per uur)								
Leeftijd	20		30		40		50	
Geslacht	man	vrouw	man	vrouw	man	vrouw	man	vrouw
Maandinkomen	1.421	1.421	1.421	1.421	1.421	1.421	1.421	1.421
Jaarinkomen	17.056	17.056	17.056	17.056	17.056	17.056	17.056	17.056
Salaristoesname PJ	2,2%	2,2%	2,2%	2,2%	2,2%	2,2%	2,2%	2,2%
Pensioenleeftijd	65	65	65	65	65	65	65	65
Salaris op pensioendatum	3.784	3.784	3.044	3.044	2.449	2.449	1.970	1.970
Startdatum	42.370	42.370	42.370	42.370	42.370	42.370	42.370	42.370
Rendement op Banksparen	1,5%	1,5%	1,5%	1,5%	1,5%	1,5%	1,5%	1,5%
MAXIMALE OPBOUW (10% van inkomen tot wettelijk maximum)								
Pensioenkapitaal	181.998	181.998	118.307	118.307	70.959	70.959	36.219	36.219
levensverwachting na 65	15,3	19,5	15,3	19,5	15,3	19,5	15,3	19,5
Maandelijkse Uitkering BS	1.100	889	715	578	429	347	219	177
Hoogte AOV	862	862	862	862	862	862	862	862
Maandinkomen na pensioen	1.962	1.751	1.577	1.440	1.291	1.209	1.081	1.039
als % van inkomen voor pens.	52%	46%	52%	47%	53%	49%	55%	53%
Waarvan AOV	44%	49%	55%	60%	67%	71%	80%	83%
Waarvan 3e pijler	56%	51%	45%	40%	33%	29%	20%	17%

Rekening houdende met de bovengenoemde uitgangspunten en bij een consequent jaarlijks gebruik van de mogelijkheid om maximaal 10% zijn inkomen in te leggen op een pensioenspaarrekening kan een mannelijk modelpersoon die op 1-1-2016 20 jaar oud is en het minimumloon verdient een vervangingsratio realiseren van ongeveer 52%. Een vrouwelijk modelpersoon realiseert door de langere levensverwachting een lagere vervangingsratio (46%).

Uitgaande van een ongewijzigde hoogte van de AOV-uitkering (NAf. 862,- p.m.) vormt het derde pijler pensioen op het momenten van pensionering dan 56% (man) respectievelijk 51% (vrouw) van het pensioeninkomen (NAf. 1.962,- (man) resp. NAf. 1.751(vrouw)).

Bij een (geleidelijke) stijging van de AOV-uitkering heeft een positieve invloed op de vervangingsratio, het belang van het derde pijlerpensioen in het totale pensioeninkomen neemt hierdoor echter af.

Het blijft echter een hypothetisch voorbeeld, Immers, voor deze groep is het, zoals in het voorgaande gesteld, gelet op de hoogte van hun inkomen, als zij al kunnen sparen, onwaarschijnlijk dat zij consequent jaarlijks in staat zijn om van het maximale bedrag aan aftrek gebruik te maken. Bovendien is het niet onwaarschijnlijk dat in de komende 45 jaar de levensverwachting verder stijgt, waardoor het opgebouwde pensioenkapitaal over een

langere periode moet worden uitgespreid. Het gevolg hiervan is dat de vervangingsratio daalt en het belang van de AOV-uitkering in het pensioen inkomen toeneemt.

Een voorbeeld voor een modelpersoon met het mediaan-inkomen¹²

MEDIANINKOMEN (NAf. 1836 per maand)								
Leeftijd	20		30		40		50	
Geslacht	man	vrouw	man	vrouw	man	vrouw	man	vrouw
Maandinkomen	1.836	1.836	1.836	1.836	1.836	1.836	1.836	1.836
Salaristoename PJ	2,2%	2,2%	2,2%	2,2%	2,2%	2,2%	2,2%	2,2%
Pensioenleeftijd	65	65	65	65	65	65	65	65
Salaris op pensioendatum	4.888	4.888	3.932	3.932	3.163	3.163	2.545	2.545
Startdatum	42.370	42.370	42.370	42.370	42.370	42.370	42.370	42.370
Rendement op Banksparen	1,5%	1,5%	1,5%	1,5%	1,5%	1,5%	1,5%	1,5%
MAXIMALE OPBOUW (10% van inkomen tot wettelijk maximum)								
Pensioenkapitaal	230.518	230.518	152.075	152.075	91.016	91.016	46.231	46.231
Levensverwachting na pensionering	15,3	19,5	15,3	19,5	15,3	19,5	15,3	19,5
Maandelijkse Uitkering PS	1.394	1.127	919	743	550	445	279	226
Hoogte AOV	862	862	862	862	862	862	862	862
Maandinkomen na pensioen	2.256	1.989	1.781	1.605	1.412	1.307	1.141	1.088
Als % van inkomen voor pens.	46%	41%	45%	41%	45%	41%	45%	43%
Waarvan AOV	38%	43%	48%	54%	61%	66%	76%	79%
Waarvan 3 ^e pijler	62%	57%	52%	46%	39%	34%	24%	21%

In de Census publicatie "Inkomens en inkomensverdelingen in Curaçao" is het mediaan persoonlijk inkomen berekend op NAf. 1.836,- per maand. Wanneer dit inkomen en de vorengenoemde uitgangspunten worden gehanteerd, kan met de voorgestelde regeling, een vervangingsratio van 46% worden gerealiseerd door een mannelijk modelpersoon die op 1 januari 2016 20 jaar is. Een vrouwelijk modelpersoon van dezelfde leeftijd kan maximaal een vervangingsratio realiseren van 41%.

Bij een ongewijzigde hoogte van de AOV (NAf. 862,- p.m.) is het pensioeninkomen van de mannelijk modelpersoon NAf. 2.256,-. Het aandeel van het derde pijler pensioen in het pensioeninkomen bedraagt dan 62% (NAf. 1394,-). Voor het vrouwelijk modelpersoon is het maandelijks pensioeninkomen NAf. 1.989,- wat voor 57% bestaat uit de uitkering uit het met banksparen opgebouwd kapitaal.

Een persoon die op 1-1-2015 50 jaar is kan door 15 jaar lang maximaal gebruik te maken van de geboden faciliteit een vervangingsratio realiseren van 45% (man) resp. 43% (vrouw). Echter het inkomen bestaat dan nog steeds voor bijna 80% uit de AOV-uitkering van NAf. 862,- per maand en voor de overige uit het derde pijler pensioen.

¹² Het mediaaninkomen is de middelste waarde van de inkomensverdeling, dat wil zeggen 50% van de inkomens bedraagt minder dan het mediaan inkomen en 50% van de inkomens bedraagt meer dan het mediaan inkomen.

Een voorbeeld voor een modelpersoon met het gemiddeld-inkomen

GEMIDDELD INKOMEN (3.023 per maand)								
Leeftijd	20		30		40		50	
Geslacht	man	vrouw	man	vrouw	man	vrouw	man	vrouw
Maandinkomen	3.023	3.023	3.023	3.023	3.023	3.023	3.023	3.023
Salarisstoename PJ	2,20%	2,20%	2,20%	2,20%	2,20%	2,20%	2,20%	2,20%
Pensioenleeftijd	65	65	65	65	65	65	65	65
Salaris op pensioendatum	8.049	8.049	6.475	6.475	5.208	5.208	4.190	4.190
Startdatum	42.370	42.370	42.370	42.370	42.370	42.370	42.370	42.370
Rendement op Banksparen	1,50%	1,50%	1,50%	1,50%	1,50%	1,50%	1,50%	1,50%
MAXIMALE OPBOUW (10% van inkomen tot wettelijk maximum)								
Pensioenkapitaal	304.621	304.621	215.679	215.679	139.041	139.041	73.005	73.005
levensverwachting na pensionering	15,3	19,5	15,3	19,5	15,3	19,5	15,3	19,5
Maandelijkse Uitkering PS	1.842	1.489	1.304	1.054	841	680	441	357
Hoogte AOV	862	862	862	862	862	862	862	862
Maandinkomen na pensioen	2.704	2.351	2.166	1.916	1.703	1.542	1.303	1.219
als % van inkomen voor pens.	34%	29%	33%	30%	33%	30%	31%	29%
Waarvan AOV	32%	37%	40%	45%	51%	56%	66%	71%
Waarvan 3e pijler	68%	63%	60%	55%	49%	44%	34%	29%

In de Census publicatie "Inkomens en inkomensverdelingen in Curaçao" is het gemiddeld persoonlijk inkomen berekend op NAf. 3.023,- per maand. Een 50 jarige modelpersoon met een gemiddeld inkomen kan maximaal nog NAf. 73.005,- aan pensioenkapitaal op bouwen. Uitgaande van een levensverwachting van 15,3 jaar op 65 jarige leeftijd voor mannen resulteert dit in een maandelijkse aanvullende pensioenuitkering van NAf. 441,- en een vervangingsratio van 31%. Voor een 50 jarige vrouw resulteert bij een levensverwachting van 19,5 jaar hetzelfde pensioenkapitaal bij het bereiken van de 65-jarige leeftijd in een maandelijkse uitkering van Naf 357,-.

Een voorbeeld met de het minimale inkomen om jaarlijks maximaal in te kunnen leggen op een bankspaarrekening

Maximale Inleg	Inkomen 4.167 per maand / 50.000 per jaar op 1-1-2016							
Leeftijd	20		30		40		50	
Geslacht	man	vrouw	man	vrouw	man	vrouw	man	vrouw
Maandinkomen	4.167	4.167	4.167	4.167	4.167	4.167	4.167	4.167
Salaristoesname PJ	2,2%	2,2%	2,2%	2,2%	2,2%	2,2%	2,2%	2,2%
Pensioenleeftijd	65	65	65	65	65	65	65	65
Salaris op pensioendatum	11.094	11.094	8.924	8.924	7.179	7.179	5.775	5.775
Startdatum	42.370	42.370	42.370	42.370	42.370	42.370	42.370	42.370
Rendement op Banksparen	1,5%	1,5%	1,5%	1,5%	1,5%	1,5%	1,5%	1,5%
MAXIMALE OPBOUW (10% van inkomen tot wettelijk maximum)								
Pensioenkapitaal	318.058	318.058	227.258	227.258	149.018	149.018	81.601	81.601
levensverwachting na pensionering	15,3	19,5	15,3	19,5	15,3	19,5	15,3	19,5
Maandelijke Uitkering BS	1.923	1.554	1.374	1.111	901	728	493	399
Hoogte AOV	862	862	862	862	862	862	862	862
Maandinkomen na pensioen	2.785	2.416	2.236	1.973	1.763	1.590	1.355	1.261
als % van inkomen voor pens.	25%	22%	25%	22%	25%	22%	23%	22%
Waarvan AOV	31%	36%	39%	44%	49%	54%	64%	68%
Waarvan 3e pijler	69%	64%	61%	56%	51%	46%	36%	32%

De laatste twee tabellen illustreren dat naarmate het inkomen toeneemt, het op basis van de onderhavige voorstellen niet mogelijk is om uitsluitend in de derde pijler volledig fiscaal gefacilieerd een behoorlijke vervangingsratio te realiseren.

In het bovenstaande is geïllustreerd dat de voorgestelde regeling in principe de personen met de lagere inkomens theoretisch in staat stelt een vervangingsratio te realiseren van rond de 50%. De vervangingsratio geeft echter slechts de verhouding tussen het pensioeninkomen en het inkomen direct voor pensionering.

In absolute zin is het nog steeds minimaal. Zeker wanneer in ogenschouw wordt genomen dat in bovenstaande berekeningen geen rekening is gehouden met de inflatie. En de koopkracht van NAf. 1.962 over 45 jaar door het optreden van inflatie niet te vergelijking is met de koopkracht van NAf. 1.962 nu.

De bovenstaande tabellen illustreren tevens dat voor de hogere inkomens, die mogelijk financieel wel in staat zijn maximaal gebruik te maken van de geboden faciliteiten, de vervangingsratio die kan worden gerealiseerd met de maximale benutting van de fiscale facilitering van de voorgestelde regeling, bij het ontbreken van een tweede pijler pensioen, beperkt is.

Bijlage 2 Effect van de het jaarlijks rendement op het pensioenkapitaal

In onderstaande tabel wordt het effect van het behaalde rendement op het pensioen kapitaal inzichtelijk gemaakt.

Hierbij is uitgegaan dat jaarlijks tot het absolute maximum (NAf. 1.500,- in 2016, NAf. 3.000,- in 2017 en 2018 en NAf. 5.000,- vanaf 2019) gebruik wordt gemaakt van de voorgestelde fiscale faciliteit.

Tabel: Relatie te bereiken pensioenkapitaal op 65-jarige leeftijd en jaarlijks nominaal rendement

Leeftijd	Totale inleg	Pensioenkapitaal bij jaarlijks rendement van			
		1%	2%	3%	4%
20	222.500	281.372	360.7271	468.444	615.550
30	172.500	206.892	250.111	304.636	373.667
40	122.500	139.467	159.367	182.747	210.259
50	72.500	78.427	84.925	92.050	99.867

In bovenstaande tabel wordt voor personen van respectievelijk 20, 30, 40 en 50 jaar (kolom 1) het maximaal tot het moment van pensionering (65) op te bouwen pensioenkapitaal berekend bij verschillende hoogste van het jaarlijks rendement (kolommen 3 t/m 6). In kolom 2 is de totale kapitaal zonder interestcomponent dat is ingelegd door de deelnemer weergegeven.

Bovenstaande tabel illustreert twee belangrijke aspecten van het pensioen. Allereerst dat het rente-op-rente effect aanzienlijk is en daarnaast dat vroeg beginnen met het opbouwen, juist door het rente-op-rente-effect, van een pensioen loont.

Een twintigjarige die op 1-1-2016 begint en jaarlijks maximaal inlegt ziet bij een jaarlijks nominaal rendement van 4% zijn geaccumuleerde inleg van NAf. 222.500,- bijvoorbeeld bijna verdrievoudigen tot een pensioenkapitaal op 65-jarige leeftijd van NAf. 615.500,-

Hierbij moet worden opgemerkt dat als gevolg van inflatie de koopkracht van een pensioenkapitaal van NAf. 615.500 over 45 jaar veel lager zal zijn dan de koopkracht van een dergelijk kapitaal op dit moment. Bij een nominaal rendement van 1% bedraagt de rentecomponent in zijn pensioenkapitaal van NAf.281.372,- na 45 jaar consequent maximaal banksparen slechts NAf. 58.872.